พระบรมราโชวาท

และ

พระราชดำรัส

พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ

พระพิจิตรราชสาสน (สอน วินิจฉัยกุล) ป.ม. ท.จ.

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์

วัดเทพศิรินทราวาส

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๙

895.915
ฑ342ฑ

ด้วยอภิมันทมาการ
จากมูลนิธิอาธรนาถนิยม

พระบรมราโชวาท

และ

พระราชดำรัส

หอสมุดแห่งชาติ
๑๖ ส.ค. ๒๕๒๑
กรมศิลปากร
หอสมุดแห่งชาติสาขานครศรีธรรมราช

พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ

พระพิจิตรราชสาสน (สอน วินิจฉัยกุล) ป.ม. ท.จ.

ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์

วัดเทพศิรินทราวาส

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๙

หอสมุดแห่งชาติ
ส.ช.ม.ป.ไ (หลุมหลบภัยชั่วคราว)
เลขห้อง ๒๙
เลขหมู่ 895.915
ว342ว
เลขทะเบียน บ.๑๑๕๗๘๙

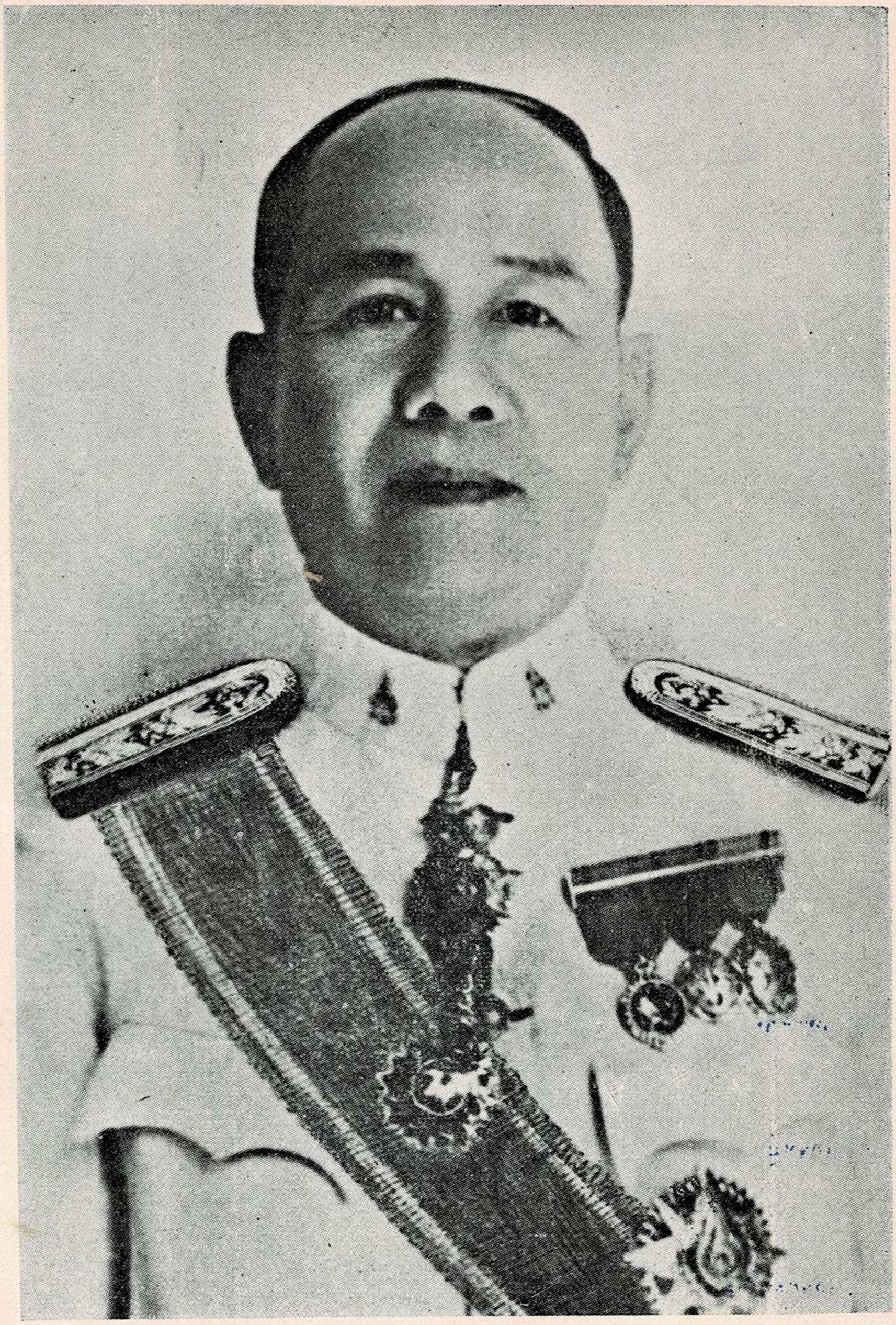

พระพิจิตรราชสาสน (สอน วินิจฉัยกุล)

ชาตะ ๑๑ มกราคม ๒๔๓๔

มรณะ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๔๘๘

ลองประกอบโกศศพที่ได้รับพระราชทาน

ประวัติ

พระพิจิตรราชสาสน (สอน วินิจฉัยกุล) เกิดเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๓๔ ตรงกับวันจันทร์ ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๒ ปีเถาะ เป็นบุตรพระสรรคบุรานุรักษ์ (ภู่ วินิจฉัยกุล) และนางสรรคบุรานุรักษ์ (ทองดี)

ได้ศึกษาวิชาเบื้องต้นที่โรงเรียนเบญจมบพิตร และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยต่อมาได้เข้าศึกษาในโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ซึ่งตั้งอยู่ในพระบรมมหาราชวัง สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรวิชาการปกครอง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒ และในปีเดียวกันได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็ก ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

เมื่อได้เรียนสำเร็จวิชาการปกครองตามหลักสูตรแล้ว ก็ตั้งใจเข้ารับราชการในหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองตามคุณวุฒิที่ได้เล่าเรียนมา แต่โดยที่พระพิจิตรราชสาสนเป็นผู้มีนิสัยลมุนลม่อมและคล่องแคล่ว พระยาศรีวรวงศ์ (ม.ร.ว. จิตร์ สุทัศน์) มีความพอใจ จึงได้ชักชวนให้เข้ารับราชการในกรมราชเลขานุการ ซึ่งพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสมมตอมรพันธุ์ ทรงดำรงตำแหน่งราชเลขานุการอยู่ในขณะนั้น พระพิจิตรราชสาสนได้เข้ารับราชการในกรมราชเลขานุการ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ เริ่มงานตั้งแต่เป็นเสมียนและได้เลื่อนตำแหน่งหน้าที่ราชการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๔๕๓	เสมียนตรี	เงินเดือน	๒๕	บาท
,, ๒๔๕๔	เสมียนโท	,,	๓๕	,,
,, ๒๔๕๕	เสมียนเอก	,,	๕๐	,,
,, ๒๔๕๗	,,	,,	๕๖	,,
,, ๒๔๕๘	,,	,,	๖๒	,,
,, ๒๔๕๙	,,	,,	๖๘	,,
,, ๒๔๖๐	,,	,,	๗๔	,,
,, ๒๔๖๑	นายเวร	,,	๘๐	,,
,, ๒๔๖๒	,,	,,	๑๐๐	,,
,, ๒๔๖๓	,,	,,	๑๑๐	,,
,, ๒๔๖๔	,,	,,	๑๒๐	,,
,, ๒๔๖๕	,,	,,	๑๓๐	,,
,, ๒๔๖๖	,,	,,	๑๔๐	,,
,, ๒๔๖๗	,,	,,	๑๕๐	,,
,, ๒๔๖๘	ปลัดกรม	,,	๑๗๐	,,
,, ๒๔๖๙	,,	,,	๑๘๐	,,
,, ๒๔๗๐	,,	,,	๒๐๐	,,
,, ๒๔๗๑	,,	,,	๒๑๐	,,
,, ๒๔๗๒	,,	,,	๒๒๐	,,
,, ๒๔๗๓	,,	,,	๒๓๐	,,
,, ๒๔๗๕	หัวหน้าแผนกรับส่ง	,,	๒๓๐	,,
,, ๒๔๗๖	,,	,,	๒๕๐	,,

พ.ศ.	๒๔๗๗	เลขานุการกรม	เงินเดือน	๓๐๐	บาท
,,	๒๔๗๙	,,	,,	๓๒๐	,,
,,	๒๔๘๑	หัวหน้ากองกลาง	,,	๓๒๐	,,
,,	๒๔๘๒	,,	,,	๓๕๐	,,
,,	๒๔๘๓	,,	,,	๔๐๐	,,
,,	๒๔๘๖	,,	,,	๔๕๐	,,
,,	๒๔๘๘	,,	,,	๕๐๐	,,
,,	๒๔๘๙	ผู้ช่วยราชเลขานุการในพระองค์	,,	๕๕๐	,,
,,	๒๔๙๐	,,	,,	๖๐๐	,,
,,	๒๔๙๑	,,	,,	๖๕๐	,,
,,	๒๔๙๓	ผู้ช่วยราชเลขาธิการ	,,	๖๕๐	,,
,,	๒๔๙๕	รองราชเลขาธิการและรักษาการในตำแหน่งเลขาธิการองคมนตรี	,,	๖๕๐	,,
,,	๒๔๙๖	,,	,,	๗๕๐	,,
,,	๒๔๙๗	,,	,,	๘๐๐	,,
มกราคม ๑ ,,		๒๔๙๘	,,	,,	๙๐๐ ,,
เมษายน ๑ ,,		๒๔๙๘	,,	,,	๑๐๐๐ ,,

บรรดาศักดิ์

พ.ศ.	๒๔๕๘	ขุนรจิตวรรณวิมล
,,	๒๔๖๓	หลวงพิจิตรราชสาสน
,,	๒๔๗๓	พระพิจิตรราชสาสน

ยศเสือป่า

พระพิจิตรราชสาสน ได้รับพระราชทานยศและตำแหน่งในราชการเสือป่าดังนี้

พ.ศ.	๒๔๕๗	นายหมู่ตรี	ประจำกองร้อยหลวง
,,	๒๔๕๘	นายหมู่โท	ประจำกองร้อยหลวง
,,	๒๔๕๘	นายหมู่ใหญ่	ผู้บังคับหมวด
,,	๒๔๕๙	นายหมวดตรี	รองปลัดกรม กรมราบหลวงรักษาพระองค์
,,	๒๔๖๐	นายหมวดโท	รองปลัดกรม กรมราบหลวงรักษาพระองค์
,,	๒๔๖๑	นายหมวดเอก	รั้งปลัดกรม กรมราบหลวงรักษาพระองค์
,,	๒๔๖๓	นายกองตรี	ปลัดกรม กรมราบหลวงรักษาพระองค์
,,	๒๔๖๗	นายกองตรี	ประจำกรมปลัดเสือป่า

เครื่องราชอิศริยาภรณ์ และสิ่งของที่ได้รับพระราชทาน

พ.ศ.	๒๔๕๔	เหรียญบรมราชาภิเศก	รัชกาลที่ ๖ เข็มไอยราพต
,,	๒๔๕๘	เครื่องหมายนักเรียนมหาดเล็กเดิม เข็มรัฐประศาสตร์บัณฑิต	
		เหรียญราชรุจิ กาไหล่ทอง	รัชกาลที่ ๖
,,	๒๔๕๙	เบญจมาภรณ์มงกุฎสยาม	

พ.ศ. ๒๔๖๐ เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ ๖ ชั้นที่ ๕

เสมาทองคำอักษรพระปรมาภิไธย ว.ป.ร.

,, ๒๔๖๕ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก

,, ๒๔๖๘ เหรียญบรมราชาภิเศก รัชกาลที่ ๗

,, ๒๔๗๐ เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๗ ชั้นที่ ๕

,, ๒๔๗๑ แหนบอักษรพระปรมาภิไธย ป.ป.ร.
ชั้นที่ ๒

ดุมอักษรพระปรมาภิไธย ป.ป.ร. ทองคำ
ลงยา

,, ๒๔๗๒ จตุรถาภรณ์มงกุฎสยาม

,, ๒๔๗๔ เหรียญเฉลิมพระนคร ๑๕๐ ปี

,, ๒๔๗๙ เหรียญจักรพรรดิมาลา

,, ๒๔๘๐ ตริตาภรณ์มงกุฎสยาม

,, ๒๔๘๑ เหรียญรัตนาภรณ์ รัชกาลที่ ๘ ชั้นที่ ๓

,, ๒๔๘๓ ตริตาภรณ์ช้างเผือก

,, ๒๔๘๔ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

,, ๒๔๘๕ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
ทุติยจุลจอมเกล้า

,, ๒๔๘๖ เหรียญรัตนาภรณ์รัชกาลที่ ๙ ชั้นที่ ๓

,, ๒๔๘๗ ปถมาภรณ์มงกุฎไทย

พระพิจิตรราชสาสน รับราชการฉลองพระเดชพระคุณมาด้วยความอุตสาหะซื่อสัตย์สุจริต และจงรักภักดีถึง ๕ รัชกาล ประกอบด้วยเป็นผู้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ โรคภัยไม่เบียดเบียน เมื่ออายุล่วงเข้า ๖๐ ปี ครบเกษียรอายุ พระพิจิตรราชสาสนก็ยังแข็งแรงปฏิบัติหน้าที่ราชการมิได้เสื่อมถอย ทางราชการได้ต่ออายุราชการให้เป็นลำดับมาจนถึงแก่อนิจกรรม รวมเวลาราชการทั้งสิ้น ๔๗ ปี นับว่าเป็นข้าราชการผู้หนึ่งที่อยู่ในราชการมายั่งยืนและเรียบร้อย ซึ่งหาได้โดยยาก

พระพิจิตรราชสาสน ได้โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อปฏิบัติราชการในหน้าที่สำนักราชเลขาธิการ เนื่องในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรภาคตวันออกเฉียงเหนือ ออกจากกรุงเทพฯ วันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๘ ไป ณ จังหวัดนครราชสีมา, จังหวัดชัยภูมิ, จังหวัดขอนแก่น, จังหวัดเลย, จังหวัดอุดรธานีตามกำหนดของทางราชการ ครั้นวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๘ ขบวนเสด็จพระราชดำเนินได้เคลื่อนจากจังหวัดอุดรธานี ไปสู่จังหวัดสกลนคร ถึงจังหวัดสกลนครในตอนเย็นวันเดียวกัน. เวลาประมาณ ๑๗.๐๐ น. พระพิจิตรราชสาสนก็เริ่มป่วย ปวดศีรษะเล็กน้อยก่อนแล้วต่อมาก็มีอาการไม่รู้สึกตัว ความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แพทย์ทำการรักษาพยาบาลอย่างเต็มที่ นายแพทย์ได้ร่วมมือกันตรวจ ปรากฏว่าเส้นโลหิตในสมองแตก ได้ทำการรักษาพยาบาลอยู่จนวันรุ่งขึ้นวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พุทธ

ศักราช ๒๔๕๘ เวลา ๑๐.๑๐ น. พระพิจิตรราชสาสน์ถึงแก่อนิจกรรม ณ ที่บ้านพักจังหวัดสกลนคร

พระพิจิตรราชสาสน มีบุตรธิดา ๔ คน คือ

๑. นางสาว ศิริพร วินิจฉัยกุล

๒. นายแพทย์ ศิริพงษ์ วินิจฉัยกุล

๓. นางสาว เสาวณี วินิจฉัยกุล

๔. เด็กหญิงนันทนา วินิจฉัยกุล

ได้รับพระราชทานลองประกอบโกศศพเป็นเกียรติยศตามชั้นที่ผู้ถึงอนิจกรรมได้รับพระราชทานสายสะพาย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้รับศพไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ และเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี ไปพระราชทานเพลิง ณ เมรุหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาสด้วย.

เมื่อคราวตามเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรจังหวัดอุดรธานี

๗ และ ๘ พ.ย. ๔๘

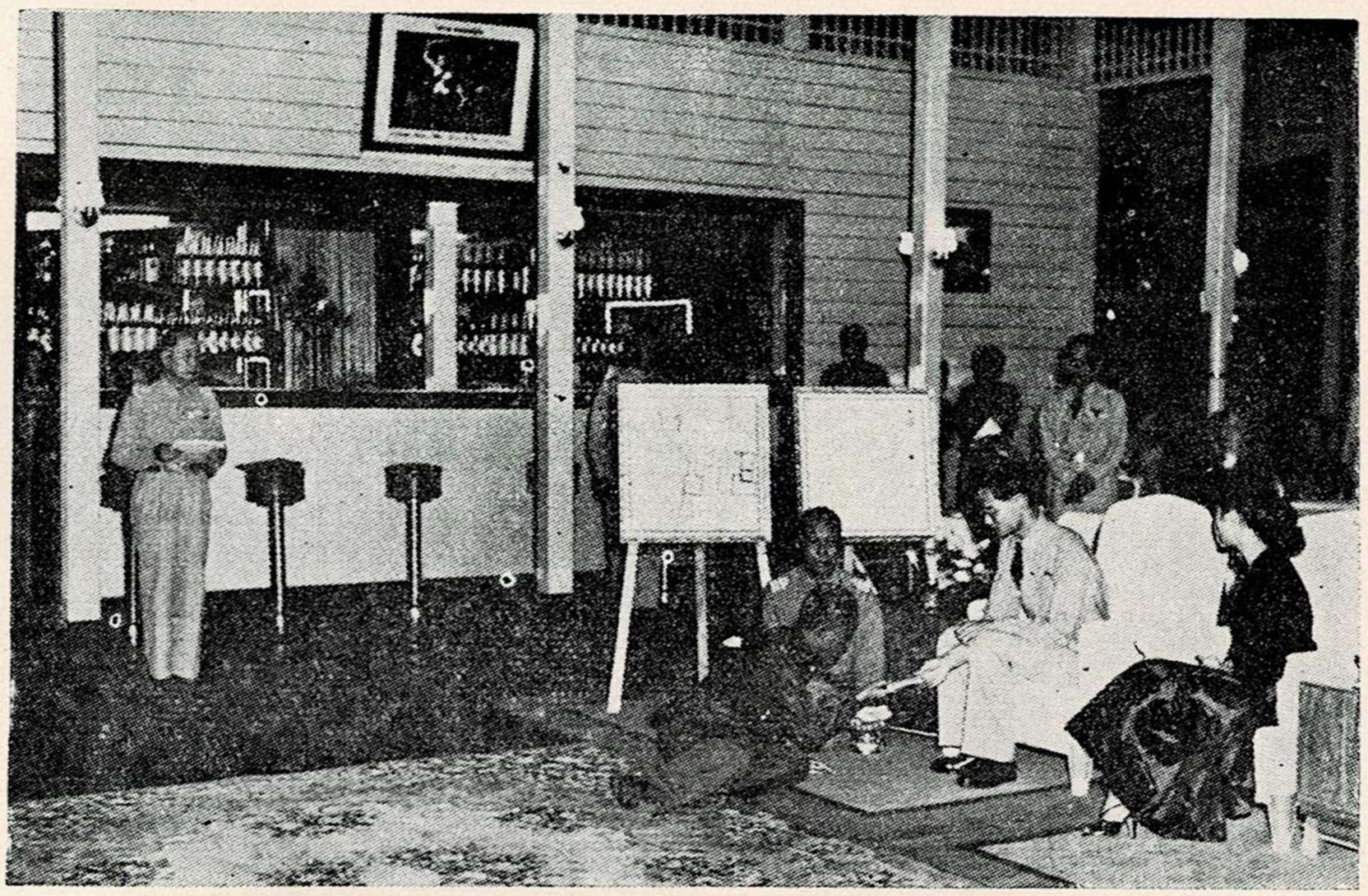

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน

คำไว้อาลัย

ของ

พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้มีโอกาสเขียนความประกอบประวัตินี้ เพราะได้เคยร่วมราชการกับพระพิจิตรราชสาสน์ตั้งแต่ต้นรัชกาลที่หกมาตลอดจนถึงต้นรัชกาลที่เจ็ด เมื่อข้าพเจ้ากลับมาสนองพระเดชพระคุณในหน้าที่องคมนตรี ก็ยังได้ร่วมงานกันอีกโดยใกล้ชิดตราบเท่าถึงวันที่พระพิจิตรราชสาสน์ถึงแก่กรรม ในระยะสุดท้ายนี้ได้โดยเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้วยกัน พบกันทุกวันเกือบ ๆ ตลอดวันบางแห่งก็อยู่บ้านเดียวกันและกินอาหารด้วยกันก็มี เมื่อพระพิจิตรราชสาสน์จากไปโดยไม่มีวันกลับฉะนี้ จึงเป็นที่เสียดายและสลดใจอย่างยิ่ง

พระพิจิตรราชสาสน์เป็นบุคคลที่น่าร่วมงานด้วย เพราะเฉลียวฉลาดพูดอะไรด้วยก็เข้าใจถูกส่วนเสมอ คิดอะไร ๆ ก็ถูกส่วนโดยมาก มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักตนลึกหนาบางของราชการที่ต้องใช้ความแม่นยำ ความรวดเร็ว ความสามารถที่จะสงวนความอันไม่พึงแพร่งพราย และในเวลาเดียวกันก็ต้องรู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว เพราะตำแหน่งเช่นนี้ย่อมเป็นจุดกลางที่โยงราชการทุก ๆ หนาท ทุกลักษณะทีกลาวมาน พระพจตรราชสาสน์สามารถปฏิบัติได้สมความต้องการของผู้ใหญ่ผู้น้อย ตลอดจนเป็นที่ถูกพระราชหฤทัยพระเจ้าแผ่นดินผู้ทรงเป็นนายสูงสุด จึงได้รับพระราชทานความยกย่องตามฐานานุรูปจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกรัชกาลมาจนบัดนี้.

เมื่อคราวตามเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรจังหวัดเลยและหนองคาย

๕ และ ๘ พ.ย. ๕๘

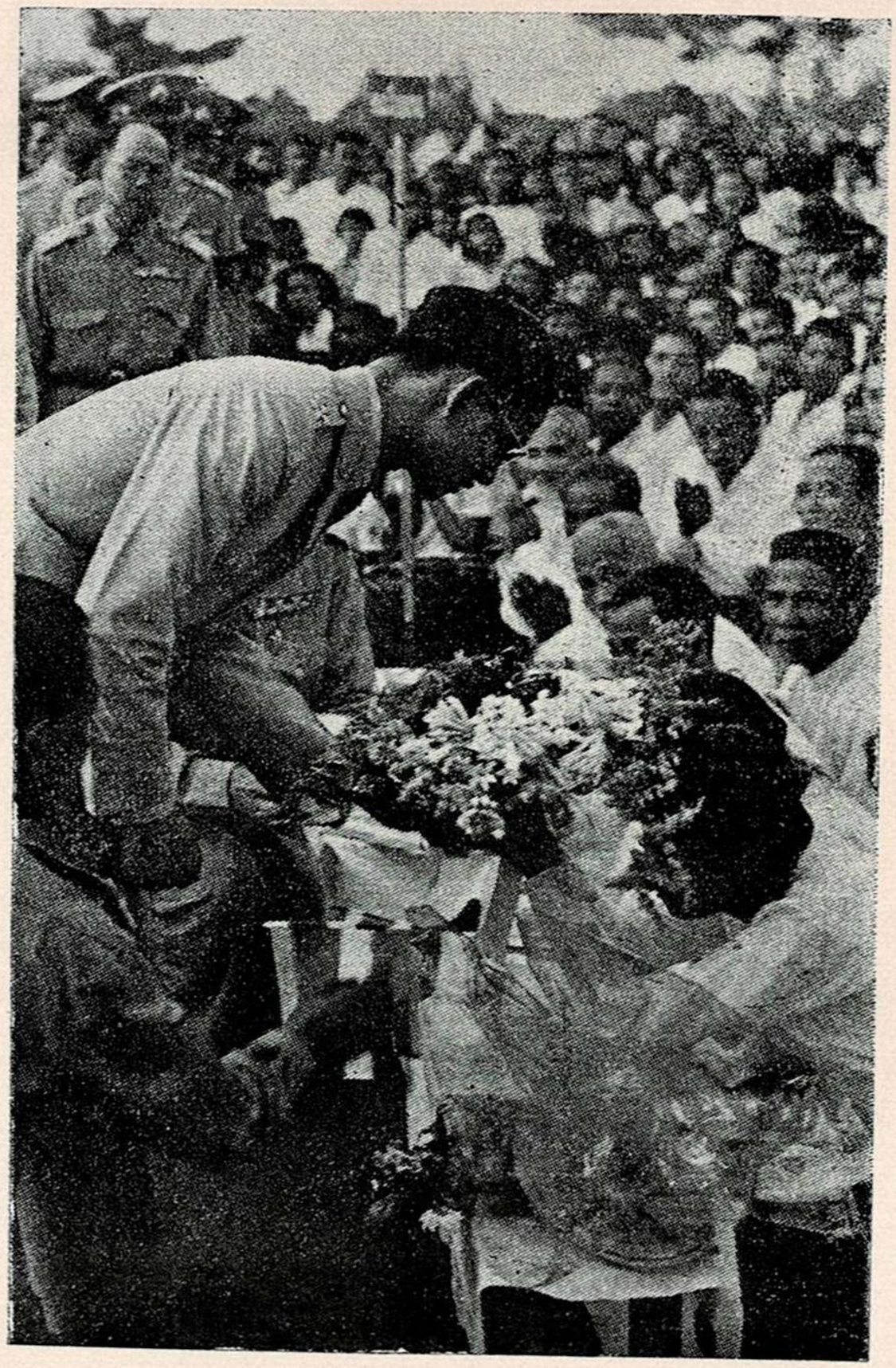

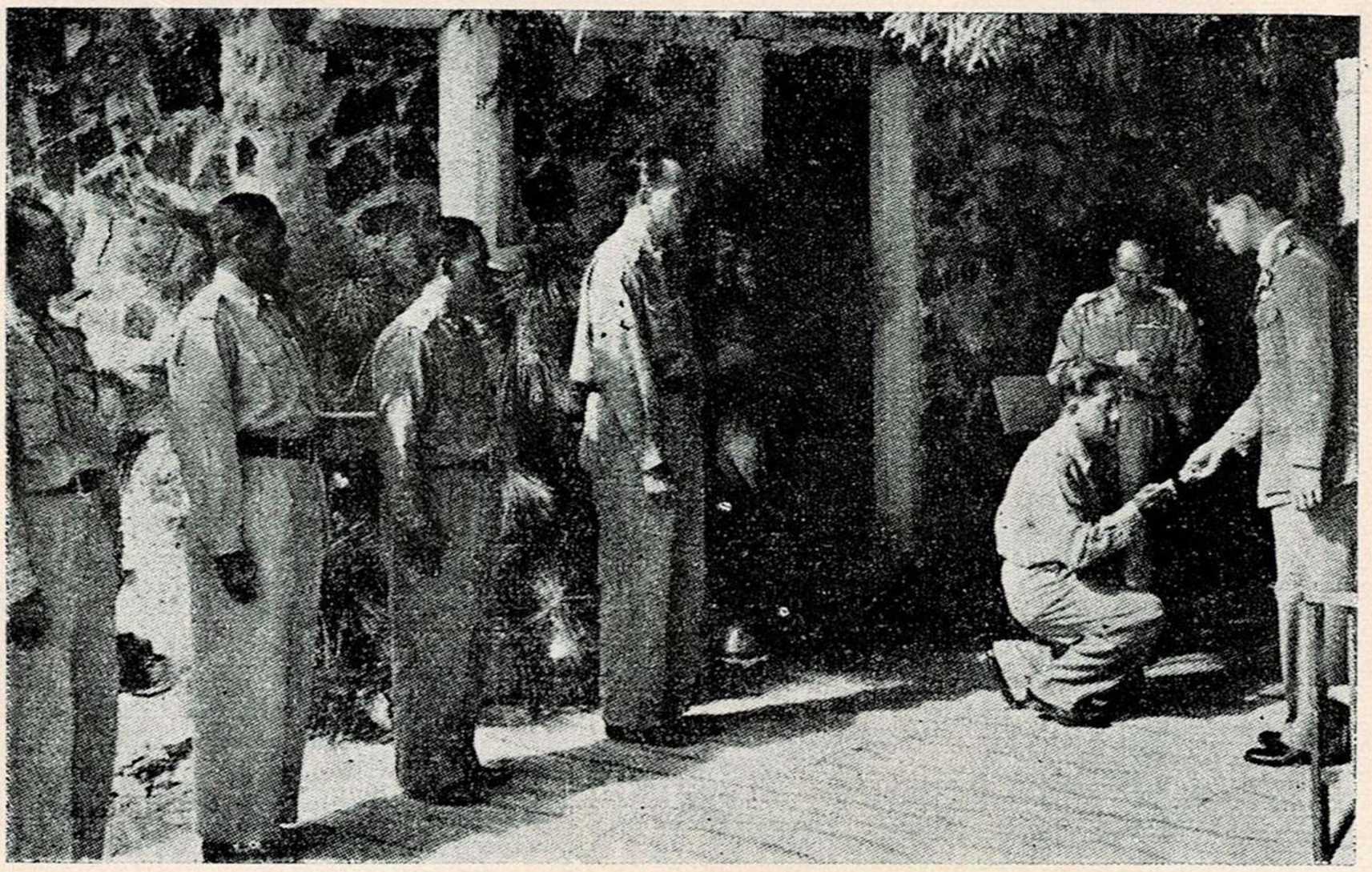

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน

พระราชดำรัส
พระราชทานแก่ประชาชนในวันขึ้นปีใหม่ พ.ศ. ๒๔๙๓

ราษฎรทั้งหลาย

ในวันขึ้นปีใหม่พุทธศักราช ๒๔๙๓ นี้ ข้าพเจ้าขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงช่วยดลบันดาลให้ท่านทั้งหลายประสบแต่ความเจริญสุขสวัสดี เพื่อจะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ทำนุบำรุงชาติบ้านเมืองของเราให้รุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้น

ในไม่ช้านี้ ข้าพเจ้าจะกลับเมืองไทยมาพบกับท่านแล้ว ขณะนี้สุขภาพของข้าพเจ้าดีขึ้นบ้าง แต่ยังมีอาการปวดศีรษะมากอยู่เสมอ ๆ ตั้งแต่คราวรถชนแพทย์ลงความเห็นว่า ยังไม่ควรกลับมาถูกอากาศร้อนอย่างเมืองไทยในระยะนี้ แต่ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นการสมควรและจำเป็นจะได้กลับเข้ามาปฏิบัติราชการที่สำคัญตามที่ข้าพเจ้าได้เคยพูดไว้เมื่อก่อนที่จะจากท่านมาเมื่อ สามปีก่อนนั้น

ข้าพเจ้าหวังว่าท่านทั้งหลายจะใช้เวลาในปีใหม่นี้ให้เป็นประโยชน์ ขอให้ท่านจงอยู่เย็นเป็นสุข ตั้งมั่นอยู่ในสามัคคีธรรม และช่วยกันพ้นฝ่าอุปสรรคใด ๆ ที่จะมีมา เพื่อชาติบ้านเมืองของเราจะได้วัฒนาถาวรสืบไป.

พระราชดำรัส
ในพิธีพระราชทานกระบี่แก่นักเรียนนายร้อย

๑๑ พฤษภาคม ๒๔๙๓

ข้าพเจ้าได้ฟังรายงานซึ่งปลัดกระทรวงกลาโหมแถลงเกี่ยวแก่นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเมื่อกี้นี้ เป็นที่สังเกตได้ว่าจำนวนนักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนในชั้นหลังนี้ ได้ทวีเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ จนในปีนี้มีจำนวนเป็นที่น่าพึงพอใจ นับได้ว่ากิจการได้ดำเนินก้าวหน้า ซึ่งถ้าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเหนิดแก่โรงเรียนนี้ทรงทราบได้แล้วก็เชื่อว่าคงจะทรงพอพระราชหฤทัยไม่น้อย

ข้าพเจ้าขอแสดงความชื่นชมยินดีด้วยกับนักเรียน ผู้ที่ได้บากบั่นอุตสาหะเล่าเรียนมาจนเป็นผลสำเร็จ ท่านทั้งหลายย่อมทราบกันอยู่แล้วว่า ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ จัดตั้งโรงเรียนนี้ขึ้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชประสงค์จำนงหวังที่จะได้มีนายทหารที่ดีและสามารถออกไปรับราชการเป็นกำลัง ให้สมกับความต้องการของกองทัพของเรา ฉะนั้นในการที่ท่านทั้งหลายจะได้ออกไปรับราชการต่อไปนั้น จงได้ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระองค์ผู้พระราชทานกำเหนิดแก่โรงเรียนและหมั่นบำเพ็ญตน ให้เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติ ทั้งพยายามรักษาชื่อเสียงอันดีงามของโรงเรียนนี้ให้ สม ดั่ง พระ ราช ปณิธานนั้นเถิด

ข้าพเจ้าขอขอบใจบรรดาอาจารย์ และผู้ที่มีส่วนช่วยประสาทความเจริญรุ่งเรืองแก่โรงเรียนนี้ และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ท่านทั้งปวงจงประสบความสุขความเจริญ ทั้งในทางส่วนตัวและในทางราชการสืบไปทุก ๆ ท่าน.

พระราชดำรัส
ในพิธีพระราชทานกระบี่นักเรียนนายร้อยตำรวจ

๑๙ พฤษภาคม ๒๔๙๓

ข้าพเจ้าได้ฟังและรับทราบข้อความ ตามที่ปลัดกระทรวงมหาดไทยแถลงรายงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของ นักเรียนนายร้อยตำรวจนั้นแล้ว ขอแสดงความชื่นชมด้วยกับผู้ที่ได้สำเร็จการศึกษา จบตามหลักสูตรมารับมอบกระบี่ในวันนี้

ในโอกาสที่ท่านทั้งหลาย จะได้ออกรับราชการเป็นนายร้อยตำรวจต่อไปนั้น ข้าพเจ้าขอฝากข้อเตือนใจบางประการ ขอให้สำนึกถึงความรับผิดชอบของตำรวจ ผู้ได้ชื่อว่าเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ ตำรวจย่อมมีหน้าที่เป็นผู้บำบัดทุกข์บำรุงสุขของอาณาประชาชนอย่างใกล้ชิด ในการปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายและรักษาสันติสุขนั้น นอกจากความรู้ความสามารถในหน้าที่แล้วย่อมต้องวางตนให้เป็นแบบอย่างอันดี เพาะความนิยมเคารพเลื่อมใส ยังความอบอุ่นร่มเย็นแก่บรรดาประชาราษฎร์ มีความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรมและความกรุณาปราณี ประกอบไปด้วย คราวใดที่ควรให้ความช่วยเหลือหรือคำแนะนำอันจะเป็นประโยชน์ได้แล้ว ก็ต้องพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือหรือคำตักเตือนเช่นว่านั้น ด้วยความเมตตาปราณี รวมความว่าควรจะต้องวางตนเหมือนหนึ่งพี่เลี้ยง และผู้รับใช้ประชาชนด้วยในคราวเดียวกัน ถ้าท่านได้ยึดมั่นอยู่ในข้อเหล่านี้ และพยายาม

บำเพ็ญตน และอบรมผู้ที่จะอยู่ในบังคับบัญชาของท่านต่อไปตามนัยที่ว่านี้แล้ว ประโยชน์และความสุขก็จะบังเกิดแก่ชาติบ้านเมืองเป็นแท้

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรแก่บรรดาท่าน ที่ได้มาร่วมชุมนุมกันอยู่ ณ ที่นี้ ขอให้มีความเจริญ และความสุขสมบูรณ์ทั่วกันทุกท่าน.

พระราชดำรัส
ในพิธีพระราชทานกระบี่นักเรียนนายเรือ
๒๗ พฤษภาคม ๒๔๙๓

ตามรายงานที่ผู้บัญชาการทหารเรือได้แถลงมานั้น ก็เป็นอันเห็นได้ว่า ปีนี้กองทัพเรือจะได้รับนายทหารผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรจากโรงเรียนนายเรือ เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนที่น่าพอใจ อันการศึกษาของโรงเรียนนี้ ก็เป็นที่ประจักษ์ว่า ได้เจริญขึ้นเป็นลำดับมา นับตั้งแต่วาระที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเปิดสถานศึกษาแห่งนี้เมื่อ ๔๔ ปีมาแล้ว และยิ่งเมื่อมาระลึกว่า ทูลกระหม่อมสมเด็จพระราชบิดาของข้าพเจ้า ก็เป็นผู้ที่ทรงสนพระทัย เคยทรงเกี่ยวข้องเป็นอาจารย์แห่งโรงเรียนนี้มาด้วยแล้ว ก็ยิ่งทำให้หวนนึกว่าถ้ายังเสด็จอยู่ คงจะทรงปลาบปลื้มพระหฤทัยในความเจริญของโรงเรียนนี้ไม่น้อย

ในส่วนผู้ที่สำเร็จการศึกษา ได้รับมอบกระบี่ในวันนี้ ข้าพเจ้าก็ขอมีส่วนร่วมในความยินดีกับตัวท่าน ที่ได้มีความอุสาหะพยายามเล่าเรียนมาจนสำเร็จผล และขอแสดงความหวังว่า ท่านทั้งหลายคงจะพยายามบำเพ็ญตนให้บังเกิดคุณประโยชน์และความดีงามแก่กองทัพเรือ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งที่ช่วยป้องกันชาติบ้านเมืองนั้นสืบไป

ข้าพเจ้าขออวยพรแก่ท่านทั้งหลาย ที่มาร่วมชุมนุมกันอยู่ ณ ที่นี้ขอให้มีความสุขความเจริญทุกประการ.

พระราชดำรัส
การพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒๙ พฤษภาคม ๒๔๙๓

ในโอกาสที่ได้มาร่วมในงานพิธีประสาทปริญญาและประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองในวันนี้ ข้าพเจ้ามีความพอใจที่ได้รับทราบว่า สถานศึกษาแห่งนี้ได้พยายามปรับปรุงกิจการเพื่อประสาทคุณธรรมและความรู้ตามสาขาต่าง ๆ แก่นักศึกษาเป็นลำดับ จนได้ผลิตบัณฑิต มหาบัณฑิต และผู้สำเร็จการศึกษามาแล้วเป็นจำนวนมาก ชาติบ้านเมืองจะดำเนินไปด้วยดีได้ ก็ย่อมต้องอาศัยผู้รอบรู้ในสรรพวิทยาการและมีศีลธรรมเป็นกำลังสำคัญ ฉะนั้น ที่ทางการของมหาวิทยาลัยพยายามปรับปรุงระดับการศึกษาให้เท่าเทียมกับที่เป็นอยู่ในต่างประเทศนั้นก็เป็นการสมควร

ในส่วนบรรดาท่านที่สำเร็จการศึกษาและมารับปริญญาและประกาศนียบัตรในคราวนี้ ข้าพเจ้าก็ขอแสดงความยินดีด้วยในเกียรติที่ท่านได้รับในวันนี้ และขอได้ช่วยกันบำเพ็ญให้บังเกิดคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ สมดั่งคำปฏิญาณที่ท่านได้ให้ไว้เพื่อทำเกียรติและชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัยที่ท่านได้ศึกษามาแล้วนี้ต่อไปด้วย

ข้าพเจ้าขออวยพรให้ท่านทั้งปวงที่มาร่วมอยู่ในงานนี้ จงมีความสุขสวัสดีทั่วกัน.

กระแสพระราชปราศรัยแด่ประชาชนในวันปีใหม่

พ.ศ. ๒๔๙๕

ประชาชนชาวไทยทั้งปวง

ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๔๙๕ นี้ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสปราศรัยและอวยพรปีใหม่แก่ท่าน

ก่อนอื่น ขอขอบใจท่านทั้งหลายเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้แสดงความชื่นชมยินดีมาต้อนรับเราอย่างหนาแน่นพร้อมเพรียง ขณะที่ข้าพเจ้าพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชินีและลูกหญิงกลับมาพระนคร การต้อนรับของท่านในวันนั้นเปรียบเหมือนยาบำรุงหัวใจทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกชุ่มชื่นมีกำลัง ในอันจะบำเพ็ญกรณียกิจหน้าที่ด้วยอุสาหะพยายาม เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขแห่งอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวง และนับแต่วันที่เราได้มาอยู่ท่ามกลางท่านจนบัดนี้ ก็ประจักษ์แจ้งในอัธยาศัยไมตรีจิต ที่แสดงแก่เราอยู่เป็นเนืองนิจทั้งน้อยมเป็นที่ตรึงใจ ทำให้เรารู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับท่านทั้งหลาย

อันสถานะการณ์ของโลกทั่วไป และของบ้านเมืองเราเป็นอย่างไร ก็ย่อมเป็นที่ทราบกันอยู่แล้ว ทางที่จะช่วยให้ประเทศเราผ่านพ้นภัยพิบัติ มีความวัฒนาถาวรไปได้ก็โดยที่เราชาวไทยทุกคนมีน้ำใจรักชาติอย่างแท้จริง ไม่ถือเอาประโยชน์ของตนและพรรคพวกแต่ฝ่ายเดียว มุ่งบำเพ็ญกรณียกิจหน้าที่ด้วยความสุจริตขยันหมั่นเพียร เพื่อคุณประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ

และพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม เมื่อเป็นดังนี้แล้ว สามัคคีก็ย่อมจะแผ่ขยายกว้างขวางออกไปในระหว่างพี่น้องชาวไทยด้วยกัน ทำให้กำลังของชาติส่วนต่าง ๆ ประสานกันเป็นปึกแผ่น สิ่งที่เคยยากก็จะกลายเป็นง่าย และสิ่งที่ไม่เคยทำได้ก็กลับจะบรรลุผลสำเร็จอย่างงดงาม ด้วยอานุภาพแห่งความสามัคคี เพราะฉะนั้นขอให้พวกเราชาวไทยจงยึดมั่นในศีลธรรมซึ่งบิดามารดาและครูบาอาจารย์ได้พร่ำสอนเรามาแต่เล็กแต่น้อย และพยายามประพฤติปฏิบัติตาม ในอันจะส่งเสริมสามัคคีธรรมให้มั่นคงแผ่ขยายในระหว่างพี่น้องชาวไทยทั้งปวง เพื่อความวัฒนาถาวรของประเทศชาติสืบไป

ในโอกาสนี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงช่วยคุ้มครองให้ประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทุกคน ได้ผ่านพ้นอุปสรรคและภัยพิบัติทั้งปวง และขอความเจริญสุขสำราญจงมีแก่ท่านทั้งมวล เทอญ ฯ.

พระราชดำรัส
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรและเข็มเสนาธิปัตย์
แก่นายทหารฝึกหัดราชการ ๖

๒๗ เมษายน ๒๔๘๕

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้เห็นนายทหารทั้งหลายสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียน ชั้น สูง สุด ของกองทัพ บก นายทหารเหล่านี้ต่อไปในวันข้างหน้าคงจะได้เป็นผู้นำหน่วยทหารขนาดใหญ่ เป็นผู้บังคับบัญชาที่ดี และเป็นเสนาธิการที่ประเสริฐของกองทัพไทย สถานะการณ์ของโลกในทกวันนี้ กำลังอยู่ในขั้นที่ไม่น่าไว้วางใจ ประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก ต่างพากันเตรียมการสงคราม ชาติไทยที่รักของเราแม้ว่าจะไม่อยู่ในสภาวะสงคราม แต่ก็กำลังทำการรบอยู่แล้วโดยปริยาย อันการเตรียมรบให้พร้อมสรรพ์นั้น ในยามปกติไม่มีอะไรดีเท่าการศึกษา ฉะนั้นเมื่อท่านทั้งหลายได้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว จึงนับว่าท่านได้ช่วยให้ชาติไทยอยู่ในฐานะเตรียมพร้อม และได้ช่วยให้กองทัพไทยก้าวไปข้างหน้า

ในฐานะที่ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งจอมทัพ ข้าพเจ้าขอรับเข็มเสนาธิปัตย์ไว้ด้วยความยินดี ขอให้โรงเรียนเสนาธิการทหารบก จงเจริญอยู่คู่กองทัพบกชั่วกาลนิรันดร ขอให้ท่านทั้งหลายจงเป็นอาภรณ์ประดับกองทัพ และขอให้ท่านมีแต่โชคชัยและความผาสุกโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร กระบี่ และเครื่อง
หมายยศแก่นักเรียนนายร้อยชั้นสูงสุด และนักเรียน
นายร้อยสำรองทหารบก

ที่สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา ๒๔๘๔ – ๒๔๘๕

๖ พฤษภาคม ๒๔๘๕

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาร่วมในพิธีมอบกระบี่แก่นักเรียนนายร้อยในวันนี้ ตามรายงานของผู้บัญชาการทหารบกนั้นก็เห็นว่า ที่ประเทศไทยได้พยายามปรับปรุงวิธีการของทหารและระบบการศึกษาของทหารให้เหมาะสมกาลสมัยนั้นชอบแล้ว เพราะในปัจจุบันนี้ วิทยาการทางทหารพร้อมทั้งอาวุธได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก และเมื่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าได้มีการปรับปรุงระบบการศึกษาแล้วเช่นนี้ ก็หวังว่าในโอกาสต่อไปกองทัพบกของเราจะได้นายทหารสัญญาบัตรที่มีสมรรถภาพยิ่งขึ้นทั้งในทางวิทยาการและในทางปฏิบัติ เพื่อช่วยให้กองทัพสามารถปฏิบัติหน้าที่รักษาเอกราชของชาติบ้านเมือง

อันนายทหารนั้น เป็นเหมือนตัวจักร์อันสำคัญของกองทัพ และถ้าหากฝ่ายเรายังด้อยในด้านอาวุธแล้ว สมรรถภาพและความเข้มแข็งของนายทหารยิ่งมีความสำคัญยิ่งขึ้น แม้จะมีอาวุธดีสักปานใด ถ้าขาดนายทหารที่ดีเสียแล้ว ก็ยากที่กองทัพจัก

ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นผลดีได้ ฉะนั้นขอบรรดานักเรียนที่จะออกรับราชการเป็นนายทหารในวันนี้ จงตระหนักถึงหน้าที่อันสำคัญ และความรับผิดชอบของท่านต่อไปด้วย แล้วและพยายามปรับปรุงตนทั้งในด้านวิทยาการ ความประพฤติและวินัย กระทำตนเป็นแบบอย่างอันดีแก่ทหารผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาของท่าน เป็นนายทหารที่ดีของกองทัพสืบไป

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรให้แต่ละท่านประสบความสุขความเจริญก้าวหน้าทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในการพระราชทานธงชัยประจำหน่วยของกรมตำรวจ
เนื่องในพิธีสวนสนามวันตำรวจ
ณ วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๙๕

ตำรวจทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาเป็นประธานในงานพิธีสวนสนามของตำรวจในวันนี้ และที่ยินดียิ่งกว่านั้นคือได้มามอบธงชัยประจำหน่วยต่าง ๆ ในกรมตำรวจด้วยตนเองอีกด้วย ควรนับได้ว่าเป็นวาระที่สำคัญยิ่งในประวัติศาสตร์ของตำรวจไทย สำหรับตัวข้าพเจ้าก็จะระลึกอยู่เช่นกัน

เมื่อครู่นี้ท่านทุกคนได้กล่าวคำสัตย์ปฏิญาณต่อหน้าเรา ต่อหน้าพระบรมวงศานุวงศ์ คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทน ข้าราชการทั้งหลายทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน รวมทั้งบรรดาผู้มีเกียรติที่มาชุมนุม ณ ที่นี้ได้เป็นพยานอยู่พร้อมกัน ฉะนั้นท่านต้องถือว่าคำสัตย์ปฏิญาณนี้เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำใจ ทุกคนต้องรักษาวาจาสัตย์นี้ไว้ อย่าให้เสียวาจานั้นเป็นอันขาด การเสียวาจาสัตย์ย่อมหมายถึงการเสียเกียรติยศตำรวจ ซึ่งเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ที่ได้รับหน้าที่อันมีเกียรติสูง ก็จะเป็นการน่าอับอายที่สุด

ที่ข้าพเจ้ากล่าวเตือนมาเช่นนี้ ก็เพื่อประสงค์ให้มีความดีเสมอกันหมด ให้เป็นที่นับหน้าถือตาของชนทุกชั้น ไม่ว่าจะเป็นตำรวจชั้นใด จะเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรก็ดี ชั้นนายสิบหรือพลตำรวจก็ดี นับเป็นผู้มีเกียรติเสมอเหมือนกันหมด คือเกียรติแห่งลูกผู้ชายที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยภายในแห่งบ้านเมืองตน ให้สมกับคำสัตย์ปฏิญาณที่ได้กล่าวไว้โดยไม่คิดถึงประโยชน์ตัวเอง นึกถึงประโยชน์ของชาติบ้านเมืองเป็นที่ตั้ง ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอให้ท่านทั้งหลายจงตั้งใจปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของตนตามตำแหน่งตามชั้นอย่างเต็มที่ เพื่อชาติบ้านเมืองของเราจะได้ยั่งยืนถาวรเหมือนอย่างบรรพบุรุษของเราได้กระทำมาแต่ก่อน

ในการที่ข้าพเจ้าได้มอบธงชัยให้แก่หน่วยต่าง ๆ ในกรมตำรวจในวันนี้โดยที่ระลึกว่า หน้าที่สำคัญของตำรวจทั้งหลายในปัจจุบัน มิใช่เพียงรักษาความสงบภายในบ้านเมืองเท่านั้น แต่ต้องป้องกันความไม่สงบที่อาจจะมาจากภายนอกประเทศอีกด้วย ธงนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะเป็นสัญญลักษณ์แทนตัวข้าพเจ้าผู้ซึ่งเอาใจใส่ตัวท่านทั้งหลายตลอดเวลา เพราะเป็นที่หมายที่เคารพในเวลาที่กองตำรวจได้เข้าเป็นหมวดหมู่อยู่ประจำ และเมื่อถึงวาระจำเป็นเข้าที่คับขัน เมื่อท่านได้ระลึกถึงธงชัยนี้แล้ว ก็จะเป็นเครื่องชักนำให้องอาจกล้าหาญ และร่าเริงใจที่จะประกอบ

หน้าที่บำเพ็ญตนให้สมกับเป็นตำรวจของชาติไทย อย่าให้ผู้ใดติเตียนว่าเราเกิดมาเสียชาติได้ ฉะนั้น ท่านทั้งหลายจงรับธงนี้ไว้ด้วยความรักและความเคารพเทอดทูน และพิทักษ์รักษาธงนี้ไว้ยิ่งกว่าชีวิตตน และให้เป็นมิ่งขวัญที่เป็นศักดิ์ศรีของกรมตำรวจสืบไป

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรให้บรรดาตำรวจทั้งมวลตลอดจนผู้ที่มาร่วมชุมนุมในวันนี้ จงประสบแต่ความสุขความเจริญและความสมบูรณ์ตามที่ปรารถนาทั่วกัน เทอญ ฯ

พระบรมราโชวาท
ในพิธีเปิดการแข่งขันกรีฑาประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการ
วันจันทร์ ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๕
ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ กรมพลศึกษา

ข้าพเจ้าได้ฟังรายงานของท่านแล้ว รู้สึกยินดีเป็นอันมากที่ได้ทราบว่าการกีฬาโรงเรียนและกีฬาประชาชน ตลอดจนการลูกเสือและการอนุกาชาดได้เพิ่มพูลขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ จนกระทั่งได้มีการจัดส่งชุดนักกีฬาไทยออกไปแข่งขันยังต่างประเทศ ข้าพเจ้าหวังว่าในกาลต่อไปนักกีฬาไทยจะได้มีโอกาสออกไปแข่งขันยังต่างประเทศมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ และคงจะได้นำเกียรติและชื่อเสียงของชาติไทยไปเผยแพร่ให้ปรากฏแก่นานาประเทศยิ่งขึ้นอีกด้วย

ในวาระนี้ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสกล่าวตักเตือนว่า การเล่นกีฬานั้นเป็นสิ่งสำคัญอันพึงควรกระทำ เพราะการเล่นกีฬาเป็นการบำรุงรักษาร่างกายให้แข็งแรง ผู้ที่เล่นกีฬาอยู่เสมอจะมีอายุยืนนาน ไม่เจ็บป่วยบ่อยๆ สำหรับนักเรียนเองก็จะมีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนโดยสม่ำเสมอ เมื่อกำลังกายดีย่อมทำให้สมองดีไปด้วยอันเป็นเหตุให้การศึกษาเล่าเรียนมีหวังว่าจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี นอกจากนั้นการกีฬายังเป็นการอบรมจิตใจของผู้เล่นให้

เป็นผู้มีน้ำใจอดทน กล้าหาญ ไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน และเป็นผู้มีขวัญดีอยู่เสมอ ดังที่กล่าวกันว่าเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา เมื่อทุกคนพยายามเล่นกีฬา ร่างกายและจิตใจก็จะเข้มแข็งบึกบึน เพื่อจะได้ต่อสู้ในการหาเลี้ยงชีพ ตลอดจนการร่วมกันต่อสู้เพื่อชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองเยี่ยงอารยะประเทศ

ข้าพเจ้าขออวยพรให้บรรดานักกีฬาและท่านทั้งปวงที่มาชุมนุมอยู่ ณ ที่นี้มีความเจริญด้วยจตุรพิธพร ได้เป็นกำลังส่งเสริมการพลศึกษาให้เจริญยิ่งขึ้นสืบไป.

กระแสพระราชปราศรัยแด่ประชาชนในวันขึ้นปีใหม่

พ.ศ. ๒๔๙๖

ประชาชนชาวไทย

ในวาระที่ปีพุทธศักราช ๒๔๙๕ ได้สิ้นสุดลง ข้าพเจ้าขอส่งพรสำหรับปีใหม่ พุทธศักราช ๒๔๙๖ มายังท่านทั้งปวง

ข้าพเจ้าได้รับไมตรีจิตจากท่านทั้งหลายเป็นอันดีตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคราวที่ลูกชายเกิด ท่านก็ได้ยินดีร่วมด้วยกับเรา และได้แสดงความเอ็นดูและปรารถนาดีแก่เธอเป็นลำดับมา ทั้งนี้ย่อมเป็นที่ซาบซึ้งตรึงใจแก่ข้าพเจ้าและสมเด็จพระบรมราชินียิ่งนัก จึงใคร่ขอแสดงความขอบใจเป็นอย่างยิ่งแก่ท่าน ณ ที่นี้ด้วย

ในขวบปีที่ผ่านมา แม้บ้านเมืองของเราต้องประสบภัยทางธรรมชาติบ้าง และแวดล้อมด้วยสถานะการณ์อันเคร่งเครียดของโลกทั่วไป แต่ก็นับว่าได้สามารถผ่านสถานะการณ์เหล่านั้นมาด้วยดี ทั้งนี้ย่อมเป็นนิมิตหมายว่า เราจะสามารถฟันฝ่าอุปสรรคข้างหน้าต่อไปอีก จริงอยู่ทุกสิ่งทุกอย่างจะให้ดีขึ้นทันอกทันใจสมดังที่ต้องการทีเดียวนั้นย่อมไม่ได้ ย่อมต้องการเวลาเปรียบประดุจการเยียวยารักษาไข้ ซึ่งย่อมต้องการเวลาเช่นกัน ข้าพเจ้าจึงมีความหวังเป็นอย่างมากว่าอาศัยความสามัคคีร่วมมือ

ร่วมใจของท่านทั้งมวล ประเทศชาติของเราจะเข้าสู่ฐานะเจริญก้าวหน้าสืบไปด้วยดี

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรปีใหม่แก่ท่านทั้งปวง ขอจงปราศจากโรคภัย มีความสุขกาย สบายใจ ประสบความสมบูรณ์พูลผลตลอดปี ๒๔๘๖ ทั่วกันเทอญ.

พระบรมราโชวาท
ในการพิธีพระราชทานธงไชยเฉลิมพลประจำกองพันทหาร

๒๕ มกราคม ๒๔๙๖

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาประกอบพิธีมอบธงไชยเฉลิมพล และร่วมงานฉลองวันที่ระลึกของกองทัพบกในวันนี้ ซึ่งเป็นวันสำคัญวันหนึ่งในประวัติของกองทัพบก

เท่าที่ได้มาเห็นความพร้อมเพรียงตั้งอกตั้งใจของทหารทั้งหลายในวันนี้ก็เป็นที่พอใจ ส่วนความดำริและความพยายามของบรรดาผู้บังคับบัญชา ที่จะปรับปรุงกองทัพให้เข้มแข็งมีสมรรถภาพเหมาะสมเพื่อสามารถรักษาเอกราชและอธิปไตยของชาติ ดังที่ผู้บัญชาการทหารบกกล่าวมานั้นก็ชอบแล้ว เพราะว่าชาติใดที่จะรักษาเอกราชของตนไว้ได้ ย่อมต้องมีกำลังเพียงพอที่จะเผชิญกับการรุกรานและไม่มีความประมาท ข้าพเจ้าขอขอบใจผู้บังคับบัญชาทุกชั้นที่ได้เอาใจใส่ในการปรับปรุงตนเองและกองทัพ และขอบใจมิตรประเทศที่ได้ให้ความช่วยเหลือแก่กองทัพบกในการนี้

อันธงไชยเฉลิมพล ดังที่ได้มอบให้แก่หน่วยทหารต่าง ๆ ไปแล้วนี้ กล่าวโดยทั่วไปก็คือธงประจำกองทหารดังที่ระบุอยู่ในกฎกระทรวงกลาโหมแล้ว แต่โดยนัยความหมาย ย่อมมีความสำคัญยิ่ง เป็นสิ่งที่ทหารจะต้องเคารพเทอดทูน และรักษาไว้เสมอเหมือนดังชีวิตของตน ที่ผืนธงและผืนธงได้รวบรวมเครื่องหมายต่าง ๆ อันหมายถึงบรรดาสถาบัน ที่ทหารพึงเคารพเทอดทูน และ

มีหน้าที่ป้องกันรักษา คือชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อยู่ครบถ้วนแล้ว นอกจากนี้ยังมีรปอณาโลม พร้อมด้วยอักษร "สละชีพเพื่อชาติ" เป็นคำขวัญปลุกใจให้องอาจกล้าหาญ ระลึกถึงเกียรติและหน้าที่อีกด้วย รวมความว่าธงนี้ย่อมเป็นมิ่งขวัญ แสดงความเป็นปึกแผ่น และเตือนใจให้ระลึกถึงเกียรติและหน้าที่ของทหารนั่นเอง ฉะนั้นขอทหารทั้งหลายจงเทอดทูนและรักษาธงไชยเฉลิมพลของตนไว้ให้จงดีและมั่นอยู่ในคำสัตย์ปฏิญาณ ซึ่งย่อมจะต้องได้กระทำต่อธงไชยเฉลิมพลนั้น อย่าให้เสียความสัตย์ได้ จงมั่นอยู่ในระเบียบวินัย และพยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สมกับเป็นชายชาติทหาร ขอให้ธงไชยเฉลิมพลอันได้มอบแล้วนี้ จงเป็นมิ่งขวัญนำศิริมงคล เกียรติ และโชคชัยมาสู่หน่วยต่าง ๆ ทั่วกัน

ในวาระสำคัญวันที่ระลึกของกองทัพบกนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความปรารถนาอันดี เพื่อความเจริญของกองทัพบก และขออวยพรให้บรรดาทหารทั้งปวง และท่านที่มาชุมนุม ณ ที่นี้ มีความสวัสดีโดยทั่วกันเทอญ.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรนักเรียน

วชิราวุธวิทยาลัย

๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๖

ข้าพเจ้าและสมเด็จพระบรมราชินีมีความยินดีที่ได้มีโอกาส
มาเยือนวชิราวุธวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง

ขออนุโมทนาด้วยเป็นอย่างยิ่งที่ทางโรงเรียนได้ยึดมั่นใน
พระบรมราโชบาย และพระราชกระแสของพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ถือเป็นนโยบายอันแน่วแน่อันหนึ่งที่จะให้
การศึกษาและอบรมแก่นักเรียน เพื่อให้เป็นผู้ดีหรือสุภาพบุรุษ
ดังที่นายกกรรมการจัดการโรงเรียนได้กล่าวมา เพราะว่าคนเรานั้น
ถึงแม้จะมีความรู้วิเศษสักเพียงใด แต่ถ้าขาดความเป็นสุภาพบุรุษ
คือไม่มีศีลธรรม ไร้มารยาทและมีแต่ความเห็นแก่ตัวเป็นที่ตั้งแล้ว
ก็ย่อมจะนำความเสื่อมมาสู่ตนเอง ครอบครัว หมู่คณะ และประ-
เทศชาติได้มากกว่าจะทำประโยชน์

ขอนักเรียนทั้งหลายจงมีความอุตสาหะพยายามในการศึก-
ษาเล่าเรียน เพื่อรับความรู้อันจะเป็นมูลฐานสำหรับการศึกษาชั้น
สูงต่อไป และตั้งใจรับการอบรมเพื่อปลูกฝังความเป็นผู้ดีหรือ

สุภาพบุรุษนั้นไว้ในตนให้ครบถ้วน ให้สมดังพระราชปณิธานของพระองค์ผู้พระราชทานกำเนิดแก่โรงเรียนนี้เถิด สำหรับผู้ที่สอบได้ก็อย่าทนงในความสำเร็จ ความรู้ที่ได้รับมาแล้วนั้นย่อมจะเป็นรากฐานสำหรับความรู้ในขั้นต่อไป สำหรับผู้ที่สอบตกก็อย่าท้อใจ จงมีมานะตั้งอกตั้งใจให้ยิ่งขึ้น เพื่อประสบความสำเร็จเช่นเพื่อนฝูงทั้งหลาย

ข้าพเจ้าขออวยพรให้ทุกคน จงปราศจากโรคภัย มีความสุขสวัสดีทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีพระราชทานกระบี่นายร้อยตำรวจ
วันที่ ๒ เมษายน ๒๔๙๖

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความชื่นชมยินดี แก่บรรดานักเรียนนายร้อยตำรวจที่ได้สำเร็จการศึกษา ออกรับราชการเป็นนายตำรวจ และมารับกระบี่ในวันนี้ และขอแสดงความหวังว่าทุกท่านผู้ได้ผ่านการศึกษา ทั้งในด้านวิชาการ และการอบรมสั่งสอนในทางวินัยและความประพฤติมาด้วยดีฉนี้แล้ว คงจะพยายามบำเพ็ญกรณียกิจ เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ ส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงของตำรวจไทย โดยดำรงตนให้สมกับเป็นผู้มีหน้าที่พิทักษ์รักษาความสงบ บำบัดทุกข์บำรุงสุข ของอาณาประชาราษฎรสืบไป จงมั่นอยู่ในคุณธรรมอันดีของตำรวจ คือ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง และหน้าที่การงาน มีความเมตตาปราณี และให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยไม่ใช้อำนาจในทางที่ผิด แต่เข้มแข็งเที่ยงธรรม ในการปราบปรามผู้กระทำผิด และพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์สุขส่วนตน เพื่อให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล หรือรับใช้ประชาชนแม้ในสิ่งเล็กน้อย ถ้าท่านพยายามบำเพ็ญตน และช่วยกันอบรมผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติได้ตามคุณธรรมเหล่านี้ ความผาสุกก็ย่อมจะบังเกิดแก่

ประเทศชาติ และเป็นทางเพิ่มพูนชื่อเสียงเกียรติคุณของตำรวจไทย และตัวท่านเองด้วย

ข้าพเจ้าขออวยพรให้แก่บรรดานายตำรวจ ที่ออกรับราชการใหม่นี้ จงประสบความก้าวหน้าด้วยดีในหน้าที่ราชการสืบไป และขอความสุขสวัสดี จงมีแก่ทุกท่านทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญาแก่นักศึกษา
มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

๑๙ มิถุนายน ๒๔๕๖

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้มาในงานพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญา ของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ในวันนี้

ตามรายงานของนายกกรรมการปรากฏว่า ในปีนี้ได้มีผู้สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาและอนุปริญญาเป็นจำนวนทั้งสิ้นถึง ๓๒๗ คน ซึ่งย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าชาติของเราจะได้ผู้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นอีก จะได้ช่วยกันประกอบกิจการในด้านการแพทย์และการสาธารณสุขให้เจริญยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าขอขอบใจที่บรรดาเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทุกฝ่ายต่างได้พากเพียรพยายามปฏิบัติหน้าที่ ในอันที่จะให้มหาวิทยาลัยก้าวหน้าและเจริญยิ่งขึ้นอยู่เสมอ

สำหรับนักศึกษาที่สำเร็จวิชาตามหลักสูตรปริญญา และอนุปริญญาตามประเภทวิชาต่าง ๆ ในปีนี้ ก็เป็นที่ควรได้รับความชมเชย ที่อุตสาหะบากบั่นหมั่นเพียรจนสำเร็จผลได้รับปริญญาและอนุปริญญาเป็นเครื่องเชิดชูเกียรติ สำหรับประกอบอาชีพใน

ภายหน้า และขอตักเตือนว่า ให้ปฏิบัติตนตามคำปฏิญญาที่ได้กล่าวไว้โดยเคร่งครัด และพยายามค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

อนึ่งปรากฏว่า มีผู้มีจิตศรัทธาหลายท่านได้บริจาคเงินให้เป็นทุนอุดหนุนการศึกษาแก่มหาวิทยาลัยนี้ เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งข้าพเจ้ามีความปีติยินดีในความร่วมมือของท่านที่มีส่วนช่วยเหลือนั้นด้วย

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอให้ท่านทั้งหลายที่ปฏิบัติหน้าที่ในมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์และนักศึกษา ตลอดจนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินให้เป็นทุนอุดหนุนการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยนี้ประสบความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิต
จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย
๒๕ มิถุนายน ๒๔๙๖

ตามที่อธิการบดี ได้แถลงถึงกิจการที่มหาวิทยาลัยนี้ได้ดำเนินมาแล้วในรอบปีการศึกษา พ.ศ. ๒๔๙๕ ตลอดจนการที่ได้รับเกื้อกูลอุดหนุนจากบรรดาเอกชนและองค์การทั้งไทยและต่างประเทศดังระบุมานั้น ก็เป็นพะยานอยู่ชัดแล้วว่าสถานศึกษาชั้นสูงของชาตินี้ ได้รับความนิยมยกย่องเพียงไร ทั้งนี้เป็นข้อที่เราทั้งหลายควรอนุโมทนาและยินดีทั่วกัน

ส่วนนิสิตที่ได้ผ่านการศึกษา จนได้รับปริญญาและเกียรติเป็นบัณฑิตในวาระนี้ ข้าพเจ้าก็ขอแสดงความยินดีด้วย และใคร่จะขอให้บรรดาบัณฑิตใหม่เหล่านี้ พึงสังวรณ์ในการปฏิบัติตนในกาลต่อไป เมื่อออกจากสถานศึกษาอันทรงเกียรตินี้แล้ว

ในการประกอบการงานนั้น ถ้าท่านจะถือว่าบัดนี้ท่านเป็นบัณฑิตมีปริญญาบัตรแล้ว ควรจะต้องได้รับความไว้วางใจ และเชื่อถือโดยทันทีดังนี้ ก็เป็นความคิดที่ผิด ที่ถูกนั้นท่านจะต้องลงมือทำงาน ใช้ความรู้ที่ได้มาให้เป็นประโยชน์แก่การงาน แสดงความสามารถเสียก่อน ในการนี้ท่านจงพิจารณาหยั่งถึงสิ่งที่ควรและไม่ควร และมีใจหนักแน่นสุจริตอดทนมีความอุสาหะหมั่น

หอสมุดแห่งชาติ

๒๕ หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา

เพียรในการงาน และรักษาระเบียบวินัยเป็นบรรทัดฐาน เพื่อได้มาซึ่งความเชื่อถือและไว้วางใจ และเมื่อนั้นแหละค่าของปริญญาบัตรจึงจะบังเกิดขึ้น

ในการดำรงตนในภายหน้านั้น ท่านจะต้องประพฤติให้ดีให้เหมาะสมแก่ฐานะรู้จักผิดและชอบ ประกอบอาชีพโดยสัมมาอาชีวะ ไม่เสเพล และไม่ปล่อยตนให้เป็นทาษแห่งอบายมุขต่าง ๆ ดังนี้แล้ว ท่านก็จะสามารถเป็นที่พึ่งแก่ตนเองและครอบครัวของท่าน และจะเป็นที่นับถือของบุคคลอื่น

ในวงสังคมนั้นเล่า ท่านจะต้องรักษามารยาทอันดีงามสำหรับสุภาพชน รู้จักสัมมาคารวะ ไม่แข็งกระด้าง มีความอ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ พร้อมจะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม วางตนให้ดีเพื่อเป็นแบบอย่างให้สมเกียรติที่เป็นบัณฑิต และพยายามบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อเป็นกำลังแก่ชาติบ้านเมือง เป็นทางส่งเสริมเกียรติคุณของตนเองและของสถานศึกษาอันมีเกียรติของท่าน คือจฬาลงกรณมหาวิทยาลัยนี้สืบไปด้วย

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรแก่ท่านทั้งปวงที่ได้มาร่วมชุมนุมอยู่นี้ จงประสบความสุขสิริสวัสดิพิพัฒนมงคลทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญาของ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร

๙ กรกฎาคม ๒๔๙๖

ข้าพเจ้าและสมเด็จพระบรมราชินี มีความยินดีที่ได้มาร่วมในงานพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญาในวันนี้ และขอขอบใจสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ได้ให้ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าพอใจที่ได้ทราบจากรายงานว่า ในปีการศึกษา ๒๔๙๕ - ๙๖ นี้ ทางมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีนิสิตเพิ่มขึ้น และผู้สำเร็จหลักสูตรปริญญาและอนุปริญญาก็มีจำนวนมากกว่าปีก่อน

สำหรับนิสิตที่สำเร็จการศึกษา ข้าพเจ้าขอเตือนว่า จงพยายามเอาวิชาที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองให้เต็มที่ ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม วิชาที่ท่านได้ศึกษามาทุกสาขา ล้วนแต่เป็นคุณประโยชน์แก่การกสิกรรมและการเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง ดังนั้นโอกาสที่ท่านทั้งหลายจะช่วยกันสร้างชาติบ้านเมืองในด้านนี้จึงมีอยู่มากมาย ขอให้ท่านทั้งหลายจงพยายามช่วยกันทำหน้าที่นี้ให้ดีที่สุด

อนึ่ง ข้าพเจ้าขอเตือนว่า แม้ท่านจะได้เรียนสำเร็จตาม
หลักสูตรจนได้รับปริญญาแล้วก็ดี ขอให้เข้าใจว่านี่เป็นเพียงขั้น
ต้นของการศึกษาเท่านั้น ท่านจงพยายามศึกษาและฝึกฝนตนเอง
ต่อไป เพราะสรรพวิทยาการด้านสาขาวิทยาศาสตร์ทั้งหลายนั้น
การทดลองค้นคว้าช่วยให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นมาอยู่เสมอ ถ้าท่าน
ไม่ศึกษาเพิ่มเติมไว้ ต่อไปไม่ช้าท่านก็จะล้าสมัย

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าและสมเด็จพระบรมราชินี ขออวยพร
แก่ทุก ๆ ท่าน ณ ที่นี้ จงมีความเจริญสุขสวัสดีโดยทั่วกัน

พระบรมราโชวาท
ในวันพิธีสวนสนาม
และ
พระราชทานธงชัยประจำกองโรงเรียนตำรวจภูธร ภาค ๔
วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๙๖

ตำรวจทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาเป็นประธานในการสวนสนาม และมอบธงชัยประจำกองโรงเรียนตำรวจภูธร ภาค ๔ ในวันนี้ ซึ่งเป็นวันสำคัญวันหนึ่งของตำรวจ

เมื่อกี้นี้ ท่านทั้งหลายได้กล่าวคำสัจปฏิญาณ ต่อหน้าพระบรมรูปสมเด็จพระบิยะมหาราช ผู้ทรงก่อตั้งตำรวจไทย ต่อหน้าข้าพเจ้า และต่อหน้าทุกท่าน ที่มาร่วมชุมนุมอยู่ ณ ที่นี้ เราทุกคน ได้ยินคำปฏิญาณของท่าน และพร้อมที่จะเป็นพยานให้แก่ท่าน ในโอกาสวันเดียวกันนี้เมื่อปีที่แล้วมา ข้าพเจ้าก็ได้เคยให้โอวาท กล่าวข้อเตือนใจท่านทั้งหลายไว้หลายประการ ทั้งให้รำลึกถึงคำสัจปฏิญาณ ที่ได้กล่าวออกไปนั้น ว่าเป็นสิ่งสำคัญเพียงไร ข้าพเจ้าจะไม่กล่าวซ้ำอีกในวันนี้ แต่จะขอเตือนตำรวจทั้งหลาย ไว้อีกครั้งหนึ่งว่า ท่านจะต้องประพฤติ และปฏิบัติตามสัจวาจา และโอวาทของข้าพเจ้า ที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้น ให้มั่นคงอยู่เสมอเป็นเนืองนิตย์ และขอให้ตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่ราชการของแต่ละท่าน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ให้คำนึงถึง

ประโยชน์ของชาติบ้านเมือง อันเป็นประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้บรรลุผล คือ ความสงบสุขของประชาราษฎร และความเจริญรุ่งเรืองถาวรของชาติไทย

ข้าพเจ้าได้มอบธงชัย ประจำกองโรงเรียนตำรวจภูธรภาค ๔ ในวันนี้ก็โดยเห็นว่า กองโรงเรียนนี้เป็นแหล่งผึก และอบรมตำรวจส่วนหนึ่ง เพื่อเพิ่มพูนกำลังของประเทศชาติ ในด้านรักษาความสงบภายใน และทั้งป้องกันความไม่สงบ อันจะมีมาจากภายนอกประเทศด้วย จึ่งสมควรจะได้มีธงประจำกองนี้ไว้เป็นมิ่งขวัญประจำกอง เพราะธงชัยนี้เป็นเสมือนเครื่องหมายแทนชาติ สาสนา และตัวข้าพเจ้า จงพิทักษ์รักษาธงนี้ไว้ ด้วยความรักและเคารพ ให้ยิ่งกว่าชีวิตของตน เพื่อเป็นมิ่งขวัญและศักดิ์ศรีของกรมตำรวจสืบไป

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะกล่าวว่า กิจการของกรมตำรวจในยุคนี้ ได้ขยายส่วนราชการ และหน้าที่กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการก้าวหน้า ไปสู่ความเจริญตามทางวิทยาการแผนใหม่ ทั้งได้กระทำหน้าที่บริการช่วยเหลือประชาชน ในด้านต่าง ๆ ดังที่ท่านทั้งหลายได้ทราบกันอยู่แล้ว ข้าพเจ้าจึ่งใคร่จักขอให้ท่าน คำนึงไว้ด้วยว่าความเจริญนั้น ต้องพร้อมด้วยเครื่องมือเครื่องใช้ประการหนึ่ง วิชาความรู้ประการหนึ่ง และจิตใจสูงประการหนึ่ง คือ ถ้าเราต้องการจะทนุบำรุง ส่งเสริมกำลังของเราให้เข้มแข็ง เมื่อเรามีเงิน ก็จะจัดซื้อหาเครื่องอาวุธยุทโธปกรณ์ นานาชนิดที่มีคุณภาพดี มาเพิ่มพูนให้มากยิ่งขึ้นเพียงใด ก็ย่อมจะทำได้ หรือ

ถ้าเราต้องการจะส่งเสริม สมรรถภาพในทางความรู้ วิทยาการ ใดๆ ให้ทันเทียมกับอารยะประเทศ เราก็จัดส่งคนของเรา ให้ ออกไปศึกษาค้นคว้า และหาอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบวิทยาการ แผนใหม่ๆ ในต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงส่งเสริมสมรรถ ภาพของเรา ให้เจริญเทียมทันเขาได้ ซึ่งความเจริญดังกล่าว มาแล้วนั้น เราสามารถจะซื้อหาด้วยเงินได้ แต่ความเจริญทาง จิตใจนั้น เราจะซื้อด้วยเงิน เป็นจำนวนเท่าใดๆ ไม่ได้ ความ เจริญทางจิตใจนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งนัก เพราะเป็นหน้าที่ของแต่ ละคน ที่จะต้องทำตัวของตนเองให้ดี เพื่อประโยชน์ของส่วน รวม ขอให้ตำรวจทั้งหลายจงพยายามช่วยกันสร้างความเจริญ ในด้านจิตใจนี้ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และจงอบรมผึกสอน ให้เข้า ถึงจิตใจ ให้เกิดเป็นนิสัย ให้เป็นคนองอาจ กล้าหาญเข้มแข็ง อดทน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รักษาระเบียบวินัย โดยเคร่งครัด มีศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม ทำตนให้เป็นผู้ ควรแก่การเคารพนับถือของมวลชน ให้สมเกียรติที่เป็นตำรวจ ไทยที่ดี สามารถที่จะผูกจิตใจประชาชน ให้เห็นว่า ตำรวจเป็น มิตรที่ดี เป็นที่ไว้วางใจ ในอันที่จะนำความสงบสุข ให้แก่ ราษฎร ทั้งนี้ เราต้องช่วยกันพยายามสร้างความเจริญให้พร้อม ทั้งในด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ ในด้านวิชาความรู้ และในด้าน

จิตใจ ทั้ง ๓ ประการนี้ จึงจะถึงซึ่งความเจริญที่แท้จริง และจะบรรลุซึ่งความรุ่งเรืองวัฒนาถาวรของชาติไทย อันเป็นที่รักของเราตลอดไป

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพร ให้ตำรวจทั้งหลาย ตลอดทั้งบรรดาผู้ที่มาร่วมชุมนุม ณ ที่นี้ จงประสบความเจริญ และความสมบูรณ์พูลสุข สมความปรารถนา โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส

การพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒๓ พฤษภาคม ๒๔๙๖

ข้าพเจ้าและสมเด็จพระบรมราชินี ได้มีโอกาสมาเยือนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และร่วมในพิธีการประสาทปริญญาบัตรและประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัยอีกวาระหนึ่ง ขอแสดงความยินดีด้วยกับทุกท่าน ที่ได้รับเกียรติจากสถาบันการศึกษาชั้นสูงแห่งนี้ ในวันนี้

ข้าพเจ้าพอใจที่ได้ฟังคำของอธิการบดีที่ว่าท่านทั้งหลายซึ่งได้สำเร็จการศึกษาแล้วนี้ ได้ออกไปประกอบอาชีพทั้งในทางราชการและส่วนตัว ใช้วิชาความรู้อันได้รับอบรมจากมหาวิทยาลัยให้มีคุณลักษณะสมแก่ผู้ที่มีความรับผิดชอบ และกระทำตนให้เป็นตัวอย่างของประชาชนทั่วราชอาณาจักร ให้รู้จักดำรงชีวิตด้วยคุณธรรมอันดีงาม ในการใช้วิชาความรู้ประกอบอาชีพไม่ว่าอย่างใด ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านทั้งหลายจงมั่นอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต ถือเอาประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เพราะคุณธรรมอันนี้เป็นมูลฐานอันสำคัญที่จะยังความเจริญและความเป็นปึกแผ่นแก่

สังคมเป็นบ่อเกิดแห่งความสามัคคีกลมเกลียว ความซื่อสัตย์สุจริตที่ว่านี้ หมายถึงความสุจริตซื่อตรงต่อหน้าที่การงาน ต่อตนเองและต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง มีเจตนาบริสุทธิ์ไม่เอารัดเอาเปรียบ สำหรับท่านที่ใช้วิชากฎหมาย ย่อมถึงการรักษาความเป็นธรรม ไม่บิดเบือนความหมายของตัวบทกฎหมาย เพื่อประโยชน์ของตนเองด้วย ความซื่อสัตย์สุจริตจะเป็นเสมือนหนึ่งเกราะคุ้มภัยแก่ท่านตลอดไป ดังบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ว่า

"สุจริตคือเกราะบัง สาตรพ้อง"

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรแก่ท่านทั้งปวง จงประสบความสุขและความเจริญทั้งในส่วนตัวและกิจการงานที่แต่ละท่านดำเนินอยู่นั้น.

พระราชดำรัส
ในโอกาสขึ้นปี พุทธศักราช ๒๔๙๗
๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๖

ประชาชนชาวไทย ทั้งหลาย

พรุ่งนี้จะเป็นวันขึ้นปีพุทธศักราช ๒๔๙๗ แล้ว ด้วยความจริงใจ ข้าพเจ้าขอส่งพรปีใหม่ มายังท่านทั้งปวงทั่วกัน

กล่าวโดยทั่วไป นับได้ว่าเราผ่านปี ๒๔๙๖ มาด้วยความเรียบร้อย แต่ประเทศชาติของเราจะเจริญวัฒนาและสามารถพ้นฝ่าอุปสรรค ซึ่งอาจมีมาข้างหน้าต่อไปได้ดี ก็ด้วยอาศัยที่ท่านทั้งหลายต้องร่วมใจกัน และต่างตั้งหน้าบำเพ็ญความดี มุ่งประโยชน์ของส่วนรวมเป็นประการสำคัญ บางท่านอาจท้วงว่า ทำดีก็มิได้อะไร บางคนที่ไม่ทำความดี กลับได้ความสบายก็มี ข้อนี้ถ้าดูแต่เพียงผิวเผิน การอาจเป็นจริงดั่งว่า แต่พึงเชื่อได้ละหรือว่าผู้ที่ทำความไม่ดีนั้น มีความสุขสบายจริง อย่างน้อยในเบื้องลึกแห่งหัวใจของเขาอาจไม่มีสุขเลย หากมีทุกข์อยู่ก็ได้ และสุขที่เราเห็นว่าเขามีอยู่นั้นก็เพียงชั่วเล่นเท่านั้น พระพุทธเจ้าก็ตรัสไว้ว่า บุคคลใดประกอบความดีคุณความดีนั้นย่อมต้องสนองตอบ ข้าพเจ้าจึงขอชักชวนแต่ละท่าน ให้พยายามบำเพ็ญความดีด้วยน้ำใจอันบริ-

สุทธิ์ แม้บางโอกาสอาจจะต้องเสียสละบ้าง ก็จงมานะอย่าท้อถอย จงสมัครสมานสามัคคีร่วมใจกันให้มั่นคงด้วยดี ทั้งนี้เพื่อความสุขสวัสดีของท่าน และเพื่อความวัฒนาถาวรของประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราทั้งหลาย

ในโอกาสนี้ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงคุ้มครองทุกท่าน ให้ปราศจากโรคและภัยทั้งปวง มีความสุขกายสบายใจ พร้อมด้วยพรอันเป็นมงคลสำหรับปีใหม่นี้ทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานธงชัยเฉลิมพลประจำโรงเรียน
นายเรืออากาศและกองโรงเรียนจ่าอากาศ

๑๕ มกราคม ๒๔๙๗

โรงเรียนนายเรืออากาศ และ กองโรง เรียน จ่า อากาศ เป็น หน่วยที่สมควรได้มีธงชัยเฉลิมพลแล้ว ข้าพเจ้าจึงมีความยินดีมา ประกอบพิธีมอบธงชัยเฉลิมพลในวาระนี้ ทั้งนี้ขอหน่วยทั้งสอง จงรักษาและเทอดทูนธงนั้นไว้ให้จงดี พยายามปฏิบัติหน้าที่และมั่นในคุณธรรมอันดี คือ ความซื่อสัตย์สุจริต รักษาเกียรติและวินัยอย่าให้เป็นที่เสื่อมเสียได้ ให้สมกับความไว้วางใจที่ทางราชการมีอยู่ในหน่วยทั้งสองนี้

ขอให้ธงชัยเฉลิมพลซึ่งได้มอบให้นี้ จงเป็นมิ่งขวัญ นำศิริมงคลและโชคชัยมาสู่หน่วยทั้งสอง เป็นทางเพิ่มพูนเกียรติคุณของกองทัพอากาศและประเทศชาติต่อไป.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรและกระบี่แก่นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗

ในโอกาสที่ได้มาร่วมในวันพิธีมอบประกาศนียบัตรและกระบี่แก่นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าชั้นสูงสุด ซึ่งสำเร็จการศึกษาในปีนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีแก่บรรดาผู้ที่จะออกรับราชการ ในหน่วยทหารต่าง ๆ แห่งกองทัพบกด้วย

ตามรายงานที่ผู้บัญชาการทหารบกกล่าวมาแล้วว่า กองทัพบกได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นของสถานะการณ์ทั่ว ๆ ไปของโลกในปัจจุบันนี้ จึงได้รีบเร่งปรับปรุงทั้งทางด้านการศึกษา และวิทยาการตลอดจนอาวุธยุทโธปกรณ์ให้มีสภาพเข้ม-แข็งและเหมาะสมแก่ฐานะแห่งสภาพของประเทศ เพื่อความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นนั้น ก็แสดงให้เห็นความเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชาในการที่จะให้การศึกษาในด้านวิชาการทหาร และความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง ตามควรแก่สถานะการณ์ของการรบในปัจจุบันสมัย ท่านเป็นนายทหารรุ่นแรกที่สำเร็จการศึกษาตามระบบใหม่ของกองทัพบกนี้ พึงนับได้ว่าได้รับการอบรมและความรู้มาแล้วอย่างกว้างขวางและทันสมัย ในการที่จะต้องออกไปกระทำหน้าที่เป็นผู้อบรมฝึกสอนกล่อมเกลานิสัยและสมรรถภาพของพลทหารโดยใกล้ชิดนั้น จงตระหนักในหน้าที่และภาระอันสำคัญนี้

บำเพ็ญตนให้เป็นนายทหารตัวอย่างที่ดี เพื่อทหารในบังคับบัญชาของท่านจะได้ถ่ายทอดรับเอาคุณธรรมอันดีงามนี้ไว้ จงตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยอันดี และพยายามแสวงหาวิชาการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น จะได้เป็นกำลังของกองทัพบกและประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราสืบไป

ข้าพเจ้าขออวยพรให้บรรดานายทหารใหม่ที่จะออกรับราชการทั้งนี้ จงมีความสุขความเจริญในหน้าที่ราชการโดยทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตร
นักเรียนวชิราวุธวิทยาลัย
๘ กุมภาพันธ ๒๔๙๗

ข้าพเจ้าและพระราชินี มีความพอใจที่ได้มาร่วมในงานแจกประกาศนียบัตรและรางวัล ของวชิราวุธวิทยาลัย อีกวาระหนึ่ง

ตามถ้อยแถลง ของนายกกรรมการอำนวยการ ก็ประจักษ์แล้วว่า พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดแห่งโรงเรียนนี้ ทรงใฝ่พระราชหฤทัย ในการศึกษาอบรมของนักเรียนโรงเรียนนี้เพียงไร ทรงมุ่งหวังจะให้นักเรียนที่ได้รับการศึกษาอบรมจากโรงเรียนนี้ เป็นสุภาพบุรุษ มีบุคคลิกลักษณะเข้มแข็ง มีความสุจริตซื่อตรง มีความคิดสอาดบริสุทธิ์ ได้เป็นพลเมืองดีของชาติ สามารถเผชิญปัญหาชีวิตในอนาคตที่จะมีมาได้ดี แม้ในครั้งนั้นจะพระราชทานอุดมคติ ไปในทางปลกผึง กล่อมเกลานิสัยใจคอ และผึกฝนมารยาท เป็นประการสำคัญ แต่ก็มิใช่พระราชเจตนาที่จะให้ละเลยการศึกษาให้ความรู้ในด้านวิทยาการเสีย ถ้ายิ่งได้มีทั้งความรู้ดีในทางวิทยาการมีอนามัยแข็งแรง และมีนิสัยอันอบรมมาดีด้วยแล้วก็ยิ่งดี

จะได้สามารถเผชิญชีวิตในภายหน้าได้ ดังมีพระราชปณิธานไว้ ข้าพเจ้าพอใจที่ทางการของโรงเรียน ก็ได้รับปฏิบัติสนองตามพระบรมราโชบายนี้ และขอแสดงความหวังใจว่า ความสามารถที่นักเรียนบางคนแสดงมาแล้ว ในรอบปีที่แล้วมา คงจะไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะบุคคลที่กล่าวนามมานั้น ทางโรงเรียนคงจะพยายามรักษาระดับและมาตรฐาน การอำนวยความรู้ในทางวิชาการไว้ต่อไปด้วย

ในส่วนนักเรียน ก็ขอจงตงใจอุสาหะเล่าเรียน ประพฤติและปฏิบัติ ตามคำสั่งสอนของครูอาจารย์ รวมความว่าจงเป็นนักเรียนที่ดี พยายามรักษาประวัติอันดีงามของโรงเรียนไว้ เพื่อเมื่อเสร็จจากการศึกษาไป จะได้ทำประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองและสังคม เป็นทางส่งเสริมเกียรติคุณของตนเอง และวงศ์ตระกูล ทั้งชื่อเสียงอันดีของสถานศึกษาแห่งนี้ สืบไป.

พระราชดำรัส
ในพิธีพระราชทานกระบี่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ
พ.ศ. ๒๔๙๗

๒ เมษายน ๒๔๙๗

วันนี้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสมาประกอบพิธีมอบกระบี่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งได้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีด้วยกับบรรดาท่านที่ได้มารับเกียรติในคราวนี้

ในโอกาสที่ท่านจะออกไปรับราชการเป็นนายตำรวจต่อไปนั้น ข้าพเจ้าใคร่ขอฝากข้อเตือนใจให้สำนึกถึงความรับผิดชอบของท่าน ในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ให้จงหนัก ตำรวจมีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน เป็นผู้ที่ทางราชการเชื่อถือไว้วางใจ เช่นในการปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมาย ก็อนุญาตให้ถืออาวุธเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้ นับว่าตำรวจเป็นผู้ได้รับเกียรติอย่างสูงเหนือพลเมืองสามัญ เมื่อเป็นเช่นนี้ ตำรวจจึงต้องสำนึกถึงเกียรติสงวนเกียรติ มีความสังวรณ์ระมัดระวังที่จะไม่ใช้อำนาจในทางที่มิบังควร หรือเกินกว่าเหตุที่จำเป็น ต้องวางตนให้เป็นตำรวจที่ดีมีจิตใจสูง มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่และเป็นมิตรที่ดีต่อ

ประชาชนดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม มีความเมตตากรุณาเป็นที่ตั้ง พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนเสมอ หากท่านได้บำเพ็ญตนและอบรมผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านตามนัยที่กล่าวมานี้ สวัสดิภาพและสันติสุขก็จะบังเกิดมีแก่ประชาชนและประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของเรา และความสุขความเจริญก็จะบังเกิดมีแก่ท่านด้วย

นับตั้งแต่บัดนี้ไป ท่านต้องออกไปปฏิบัติราชการตามลำพังปราศจากครู, อาจารย์แนะนำสั่งสอน ท่านต้องมีสติสัมปชัญญะก่อนที่จะปฏิบัติกิจการใด ๆ ลงไป เพราะกฎหมายย่อมคุ้มครองและเป็นคุณแก่เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติการโดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่ตรงกันข้ามย่อมลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมาย แม้จะเป็นเจ้าพนักงานผู้รักษากฎหมายก็ตาม ดังนั้นท่านควรฝึกฝนตนเอง บำเพ็ญตนให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ประเพณี ศีลธรรม และกฎหมายเสมอ

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพร ให้บรรดาผู้ที่สำเร็จการศึกษาที่จะออกไปรับราชการและข้าราชการตำรวจทั้งหลาย จงมีความสุขความเจริญทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่นายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ ๓๒ ในวันพระราชทานประกาศนียบัตรและเข็มเสนาธิปัตย์

๑๘ พฤษภาคม ๒๔๕๗

ข้าพเจ้ามีความพอใจที่ได้มีโอกาสมาร่วมในพิธีมอบประกาศนียบัตร และเข็มเสนาธิปัตย์แก่บรรดานายทหารซึ่งสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเสนาธิการทหารบกอีกชุดหนึ่งในวันนี้

ท่านทั้งหลายย่อมตระหนักอยู่แล้วว่า เสนาธิการกิจเป็นปัจจัยสำคัญเพียงไรที่จะส่งเสริมสมรรถภาพและชัยชนะของกองทัพ กองทัพใดแม้จะมีกำลังพลและอาวุธยุทโธปกรณ์สักเพียงใด ถ้าการดำเนินงานฝ่ายเสนาธิการไม่ดีหรือด้อยแล้ว ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จหรือชัยชนะได้ ข้าพเจ้าจึงขอแสดงความหวังว่าบรรดาท่านที่สำเร็จการศึกษาในวิชาการทหารชั้นสูง ทั้งในภาคปฏิบัติและวิชาการแล้วนี้ คงจะนำเอาความรู้และความชำนาญที่ได้รับมาไปใช้ให้บังเกิดผลในทางส่งเสริมคุณภาพและสมรรถภาพของกองทัพของเรายิ่งขึ้นสืบไป

ข้าพเจ้าขออวยพรให้ทุกท่านประสบความสุข ความเจริญทั้งส่วนตัวและในหน้าที่ราชการ เพื่อได้เป็นกำลังของกองทัพประกอบคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติต่อไป.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรและกระบี่

แก่นักศึกษาวิชาทหาร

๑๘ พฤษภาคม ๒๔๕๗

ตามถ้อยแถลงของผู้บัญชาการทหารบก ที่ได้ชี้แจงถึงการจัดตั้งกรมรักษาดินแดน ทำการฝึกและอบรมนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งได้รับความรู้จากโรงเรียนและมหาวิทยาลัยมาแล้ว เพื่อให้มีความรู้ในวิชาทหาร และทำหน้าที่ผู้นำหมวดและหมู่ทหารบกเป็นกำลังแก่กองทัพต่อไปนั้น นับว่าได้ดำเนินการไปเหมาะสมแก่สถานะการณ์ในปัจจุบันนี้แล้ว

นักศึกษาที่ได้รับประกาศนียบัตรและกระบี่วันนี้ เป็นรุ่นแรกที่สำเร็จการศึกษาตามระบบใหม่ของกองทัพบกนี้ ซึ่งนับได้ว่าได้รับการอบรมและความรู้มาแล้ว สม ความ มุ่ง หมาย ของ ทาง ราชการ

จึงขอเตือนให้จงตระหนักในหน้าที่ และภาระ อันสำคัญนี้ และบำเบ็ญตนให้เป็นตัวอย่างอันดี จงตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และพยายามแสวงหาวิชาการเพิ่มพูนความสามารถ ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น จะได้เป็นกำลังของกองทัพบก

895.915 ม.115789 ล๗
W342w

และประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราสืบไป ขอมอบให้ผู้บัญชาการทหารบกรับประกาศนียบัตรและกระบี่ไปมอบให้แก่นายทหารทั้งนี้ด้วย

ข้าพเจ้าขออวยพรให้บรรดาผู้บังคับบัญชาและ นายทหารใหม่จงมีความสุขความเจริญ ในหน้าที่ราชการโดยทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ
มหาวิทยาลัย
๑๒ มิถุนายน ๒๔๙๗

ตามที่อธิการบดี ได้แถลงกิจการที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินมาในรอบปีการศึกษา พ.ศ. ๒๔๙๖ นั้น ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้ทราบว่า จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยอันเป็นสถานอุดมศึกษา ได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นเป็นลำดับ นิสิตผู้จบการศึกษาชั้นปริญญาและอนุปริญญาในวิชาสาขาต่าง ๆ ก็มีจำนวนมาก เป็นที่หวังได้ว่า ประเทศของเราจะได้พลเมืองที่มีความรู้ดีเป็นกำลังของบ้านเมืองเพิ่มขึ้น

ท่านทั้งหลายที่สำเร็จการศึกษา และจะได้ออกไปประกอบการงานเริ่มต้นชีวิตใหม่ของท่านนั้น ข้าพเจ้าขอฝากคติไว้เป็นเครื่องกำกับใจ มีคุณธรรมข้อหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งท่านต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ คือ ความสัตย์สุจริต ประเทศบ้านเมืองจะวัฒนาถาวรอยู่ได้ ก็ย่อมอาศัยความสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐาน ท่านทั้งหลายจะออกไปรับราชการก็ดี หรือประกอบกิจการงานส่วนตัวก็ดี ขอให้มั่นอยู่ในคุณธรรมทั้ง ๓ ประการคือ สุจริตต่อบ้านเมือง สุจริตต่อประชาชน และสุจริตต่อหน้าที่ ท่านจึงจะเป็นผู้ที่ควรแก่การสรรเสริญของมวลชนทั่วไป

ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีต่อท่านทั้งหลาย ในเกียรติที่ท่านได้รับ ณ ท่ามกลางสันนิบาตนี้ และขอให้ท่านจงรำลึกถึงเกียรตินี้ และรักษาไว้ด้วยความสัตย์สุจริต ให้สมกับพุทธภาษิต ว่า " คนย่อมได้เกียรติคือชื่อเสียงเพราะความสัตย์ "

ข้าพเจ้าขออวยพรให้ท่านที่มาร่วมชุมนุม ณ ที่นี้ จงประสบความสันติสุขสวัสดีโดยทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานในวันพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร
พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาร่วมในงานพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญานิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในวันนี้ และมีความพอใจที่ได้ทราบตามรายงานว่าในรอบปีการศึกษา ๒๔๙๖-๙๗ กิจการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เจริญขึ้นเป็นลำดับ

การเกษตรกรรมนั้นสำคัญมาก ในปัจจุบันนี้นานาประเทศเกือบทั่วโลกต่างมุ่งหน้าทำนุบำรุงส่งเสริมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อเป็นปัจจัยสำคัญ ในอันที่จะนำความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจมาสู่ประเทศของตน ดังที่ท่านทั้งหลายย่อมทราบอยู่ดีแล้ว สำหรับประเทศไทยเราก็เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ เวลานี้รัฐบาลก็ได้มีแนวทางที่จะส่งเสริมทำนุบำรุงการเกษตรกรรมทุกสาขา ให้เป็นหลักมูลฐานการเศรษฐกิจของชาติ เช่น ปรับปรุงการผลิตข้าวเร่งรัดและส่งเสริมการทำพืชไร่ และการเลี้ยงสัตว์ตลอดจนการผลิตผลต่าง ๆ ที่จะประกอบช่วยเหลือการอุตสาหกรรม เป็นต้น

ฉะนั้นขอให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยนี้ จงพยายามนำวิชาที่ท่านได้ศึกษามาแล้วทุกสาขา ซึ่งล้วนแต่เป็น

คุณประโยชน์เกี่ยวแก่การเกษตรและการเศรษฐกิจโดยตรง ไปใช้ให้บังเกิดประโยชน์ กับขอให้พยายามแสวงหาวิชาความรู้เพิ่มเติมและค้นคว้าวิทยาการแผนใหม่ ๆ มาใช้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ ประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราจักได้เจริญก้าวหน้าทันเทียมกับประเทศที่มีการเกษตรกรรมเจริญแล้วอย่างทันสมัย

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอขอบใจบรรดาท่านที่มาร่วมชุมนุม ณ ที่นี้ และขออวยพรให้ประสบความเจริญสุขสวัสดีโดยทั่วกัน

พระบรมราโชวาท
ในวันพิธีสวนสนาม
และ
พระราชทานธงประจำกองอาสารักษาดินแดน

๒๔ มิถุนายน ๒๔๕๗

เจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดน ทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มาร่วมในการสวนสนาม และทำพิธีมอบธงชัยประจำกอง ให้แก่กองอาสารักษาดินแดนในวันนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้ดำริจัดตั้งกองอาสารักษาดินแดนขึ้น ด้วยความมุ่งหมายที่จะอบรมประชาชนพลเมือง ให้มีความรู้ในการทำหน้าที่ เพื่อช่วยป้องกันและบรรเทาภัย อันเนื่องจากสงครามและจากภัยธรรมชาติ ช่วยกันรักษาความสงบสุขและความปลอดภัยของประเทศชาติ แบ่งเบาภาระของทหารและตำรวจซึ่งต้องทำหน้าที่อยู่โดยตรงแล้ว ดังที่รัฐมนตรีว่าการได้ชี้แจงมานั้น เป็นความดำริที่ชอบแล้ว ยิ่งเมื่อสถานะการณ์ของโลกรอบ ๆ ประเทศ อยู่ในลักษณะดังที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ที่มิได้นิ่งนอนใจ รีบดำเนินการในเรื่องนี้ก็เป็นการสมควรยิ่งขึ้น จัดได้ว่าไม่อยู่ในความประมาท ชอบด้วยพุทธวะจะนะแล้ว ข้าพเจ้าขอ

เตือนเจ้าหน้าที่กองอาสารักษาดินแดนให้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ โดยพยายามฝึกสอนอบรมประชาชนให้เข้าใจกิจการ ในหน้าที่ของตน ทั้งในส่วนตัวของบุคคล ของครอบครัว ของหมู่บ้านที่เขาอาศัยอยู่ ตลอดจนชาติบ้านเมืองในที่สุด เพื่อได้มีความสามัคคีร่วมมือร่วมใจกัน ที่จะช่วยป้องกันภัยอันตรายและรักษาความสงบในท้องถิ่นของตน ด้วยความองอาจกล้าหาญและสัตย์สุจริต เพื่อชาติบ้านเมือง และความเป็นเอกราชของเราจะได้วัฒนาถาวร

อันธงประจำกองที่ข้าพเจ้ามอบให้นี้ ย่อมเป็นเครื่องหมายแทนบรรดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ท่านเคารพนับถือ ท่านจงเทิดทูนและรักษาไว้ให้ดี อย่าให้เสียเกียรติได้ และควรพิทักษ์รักษาเกียรติไว้ยิ่งกว่าชีวิตของตน ขอธงที่ได้มอบให้นี้จงเป็นเครื่องเตือนใจ ให้กองอาสารักษาดินแดนได้ปฏิบัติหน้าที่ สมตามความมุ่งหมาย เป็นมิ่งขวัญอันดีของกองอาสารักษาดินแดนสืบไป

ในที่สุดนี้ ขอให้บรรดาสมาชิกของกองอาสารักษาดินแดน ตลอดทั้งท่านที่มาร่วมชุมนุมในงานนี้ จงประสบความสุขความเจริญ มีกำลังกาย กำลังใจและกำลังความคิด ในอันจะประกอบกิจในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีทุกประการ.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานกระบี่แก่นักเรียนนายเรือ
๒๘ มิถุนายน ๒๔๙๗

ตามรายงานของผู้บัญชาการทหารเรือ การศึกษาของท่านทั้งหลายได้ดำเนินมาด้วยดี จนสำเร็จตามหลักสูตรที่ทางการกำหนด ข้อที่ผู้สอบความรู้ได้ถึงชั้นโทหลายราย ก็เป็นข้อที่น่าพอใจ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีด้วยกับบรรดานักเรียนที่เล่าเรียนมาจนสำเร็จผลถึงปานนี้

ต่อไปนี้ ท่านก็จะได้ออกรับราชการในกองทัพเรือ นับว่าจะเป็นผู้ใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบขึ้นโดยเฉพาะแล้ว จงระวังในเรื่องความประพฤติ และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสัตย์สุจริต เพื่อเป็นแบบอย่างอันดีแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา จงอย่าละโอกาสที่จะฝึกฝนตนเอง เพื่อได้มีความรู้ให้กว้างขวางออกไป จะได้ช่วยกันส่งเสริมชื่อเสียงและคุณภาพ ของกองทัพเรือของเราให้ดียิ่งขึ้น

ขออวยพรให้ทุกท่านประสบความสุขความก้าวหน้า ทั้งในทางส่วนตัวและในหน้าที่ราชการ ได้เป็นกำลังแก่ประเทศชาติสืบไป.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานธงชัยประจำกอง
โรงเรียนตำรวจภูธรภาค ๑ ภาค ๓ กับภาค ๙
และพิธีสวนสนาม ในวันตำรวจ

๑๓ ตุลาคม ๒๔๙๗

ตำรวจทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มีโอกาสมาประกอบพิธีมอบธงชัยประจำกองให้แก่กองโรงเรียนตำรวจภูธร ภาค ๑ ภาค ๓ และภาค ๙ และร่วมในงานสวนสนามในวันสำคัญของตำรวจนี้อีกวาระหนึ่ง

ในการที่ได้มอบธงไปนี้ ข้าพเจ้าจักไม่กล่าวซ้ำดั่งที่ได้เคยกล่าวมาแล้วถึงความสำคัญของธงประจำกองว่ามีเพียงไร ควรพิทักษ์รักษาและเทอดทูนเพียงไร ผู้บังคับบัญชาของหน่วยที่ได้รับธงไป คงจะได้ชี้แจงให้ตระหนักในข้อเหล่านั้นต่อไป ข้าพเจ้าใคร่จะขอย้ำเตือนแต่เพียงว่าขอให้แต่ละหน่วยเหล่านั้นสำนึกมั่นอยู่ในเกียรติและหน้าที่ที่พึงปฏิบัติให้สมกับความไว้วางใจของข้าพเจ้าและของทางราชการที่มีอยู่ในแต่ละหน่วยนั้น ขอให้ธงที่ได้มอบให้นี้จงนำศิริมงคลและโชคชัยมาสู่แต่ละหน่วยและกรมตำรวจสืบไป

ส่วนในกิจการของตำรวจโดยทั่วไปนั้น ในรอบปีที่แล้วมาก็ได้สังเกตเห็นความพยายามของทุกฝ่ายที่จะให้กิจการเจริญรุดก้าวหน้าไป ทั้งในด้านกำลังคน อาวุธยุทโธปกรณ์ และในด้านวิทยาการ ซึ่งก็นับว่าเป็นการสมควรอยู่ แต่ทว่าเพื่อที่ตำรวจจะสามารถทำหน้าที่รับใช้ประชาชนได้ดี ตำรวจแต่ละคนจะต้องเป็นผู้มีศีลธรรมและจิตใจดี และพยายามประพฤติตนให้ดีเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนพลเมืองด้วย จึงจะได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากประชาชน จงพยายามละเว้นจากอบายมุข เช่นการเสพสุรายาเมาจนติดนิสัย เฉพาะอย่างยิ่งในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพราะสุราอาจทำให้ขาดสติและความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งขาดความเคารพยำเกรงโดยทั่วไป จงลองนึกดูเถิดว่า ในเมื่อต้องปราบปรามผู้เมาอาละวาดหรือผู้ลักลอบเล่นการพนัน ถ้าตำรวจผู้ปราบปรามนั้นเป็นผู้เมาอาละวาด หรือเป็นนักเลงการพนันเสียเองอยู่เป็นประจำด้วยแล้ว ผู้ถูกปราบปรามจะมีความเกรงและเคารพได้อย่างไร ข้าพเจ้าพอใจที่ได้ทราบอย่างเป็นเจตน์จำนงของผู้บังคับบัญชาชั้นผู้ใหญ่ที่จะพยายามฝึกฝนอบรมท่านเพื่อให้ได้รับความเคารพเชื่อถือไว้วางใจจากประชาชนด้วยแล้ว แต่ก็อยากจะขอฝากข้อคิดเหล่านี้ไว้แก่ตำรวจทุก ๆ คน เพื่อเตือนใจให้ต่างคนสำนึกมั่นในความสุจริตและหน้าที่ แล้ว

พยายามอบรมผึกใจตนเองด้วย เพื่อให้สมกับเป็นตำรวจที่ดีของบ้านเมืองและประชาชนต่อไป

ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีและอวยพรแก่กรมตำรวจในวันตำรวจนี้ และอวยพรแก่ทุกท่านที่มาร่วมชุมนุม ณ ที่นี้ จงประสบความสุขและความสำเร็จทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดค่ายลูกเสือ

๒๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๗

ลูกเสือทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาทำพิธี มอบธงประจำคณะลูกเสือแห่งชาติ และธงประจำกองแก่ลูกเสือประจำจังหวัดบางจังหวัด และเปิดค่ายลูกเสือในงานชุมนุมลูกเสือทั่วราชอาณาจักรครั้งนี้

อันธงประจำกองของแต่ละหน่วยนั้น เป็นเครื่องหมายแทนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นสิ่งที่ลูกเสือพึงเคารพเทอดทูน ทั้งยังเตือนใจให้ระลึกถึงบ้านเกิดเมืองนอน นับตั้งแต่จังหวัดอันเป็นที่ตั้ง ของแต่ละหน่วยนั้น ตลอดจนประเทศชาติอันเป็นที่รักส่วนรวมของเราทั้งหลาย ฉะนั้นจงรักษาธงที่ได้รับมอบนี้ไว้ให้ดี เพื่อเป็นหลักชัยสำหรับความพร้อมเพรียง ที่จะบำเพ็ญประโยชน์แก่ประเทศชาติสืบไป

ข้าพเจ้าตระหนักในความสำคัญ และประโยชน์ของการลูกเสือเป็นอย่างมาก ทั้งมีความชื่นชมยินดี ที่ได้ฟังคำกล่าวขวัญถึงกรณียกิจ และความเสียสละ ที่ลูกเสือต่างได้บำเพ็ญในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ในคราวประสบภัยมาแล้วอยู่เนือง ๆ แต่ประโยชน์อันยิ่งใหญ่ของการลูกเสือนั้น ย่อมได้แก่ตัวยุวชนผู้เป็นลูกเสือเอง ที่ได้รับการฝึกฝนอบรม ให้เป็นผู้เลี้ยงตัวเอง

พึ่งตนเอง ทำอะไรเองได้ มีความแข็งแกร่ง สามารถเผชิญชีวิตในอนาคตทุกวิถีทาง รวมความว่า เพื่อเป็นพลเมืองดี เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และเพื่อนมนุษย์นั่นเองที่รัฐบาลได้เอาใจใส่ในการนี้ และจัดให้มีการชุมนุมใหญ่ ตามประเพณีที่เคยมีมา เป็นข้อที่น่าอนุโมทนาเป็นอย่างยิ่ง ดังที่อุปนายกได้กล่าวแล้ว การชุมนุมดังว่านี้ ย่อมเป็นโอกาสให้คณะลูกเสือทุกภาค ทั่วราชอาณาจักรได้มาอยู่ร่วมทำความวิสาสะแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด เป็นทางส่งเสริมความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการแข่งขันหรือประกวดการแสดงต่าง ๆ นั้นเล่า ก็เป็นการแข่งขันฉันมิตรสหาย เพื่อต่างคณะนำไปปรับปรุงความรู้ความสามารถของแต่ละคณะ ที่ยังขาดตกบกพร่องอีกด้วย ข้าพเจ้าเองมีความยินดีนักที่ได้พบปะท่านทั้งหลายโดยพร้อมเพรียงกัน

บัดนี้ได้เวลาแล้ว ข้าพเจ้าจะได้เปิดค่าย ขอให้การชุมนุมใหญ่ของลูกเสือแห่งชาติครั้งนี้ จงดำเนินไปด้วยดี เป็นผลส่งเสริมความเข้มแข็ง และสามารถในหน้าที่ของแต่ละหน่วย ตลอดจนความร่วมจิตร่วมใจ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของบรรดาลูกเสือและเจ้าหน้าที่ทั้งหลาย เพื่อบำเพ็ญกรณียกิจ อันเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติสืบไป และขอให้ทุกท่าน มีความสุขสวัสดีทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท

พระราชทานในวันสวนสนามลูกเสือ

เนื่องในการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งที่ ๓

๒๖ พฤศจิกายน ๒๔๙๗

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้มีโอกาสมาร่วมในวันทำพิธีทวนคำมั่นสัญญาของลูกเสือ และตรวจพลสวนสนามในวันนี้ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสเตือนลูกเสือทั้งหลายว่า จงยึดมั่นในคำขวัญของลูกเสือที่ว่า "เสียชีพอย่าเสียสัตย์" หมายความว่า เมื่อได้ให้คำมั่นสัญญาไว้ว่าจะทำอย่างไรแล้ว ต้องทำเหมือนปากพูดทุกอย่าง ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าใคร่ขอย้ำว่า ขอให้ลูกเสือทุกคนจงสำนึกมั่นอยู่ในเกียรติและหน้าที่ และจงเป็นพลเมืองดีของชาติ กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้ประกอบด้วยศีลธรรมจรรยา มรรยาทอันดีงาม เป็นผู้มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ มีความรู้ความสามารถในการงาน และรู้จักการเสียสละที่จะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ตลอดจนประเทศชาติของตน จงจำไว้ว่าอนาคตของชาติจะเจริญหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเยาวชนเช่นท่านทั้งหลายนี้ ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรให้บรรดาลูกเสือที่ได้มาประชุมพร้อมกันอยู่ ณ ที่นี้ จงมีความสุขปราศจากโรคภัยทั้งปวง

ให้มีกำลังวังชาและสติปัญญาสามารถ เมื่อโตขึ้นจะได้ประกอบการอาชีพและหน้าที่ของตน เพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี และขออวยพรแก่ทุกท่านที่มาร่วมชุมนุม ณ ที่นี้ จงประสบความสุขและความสำเร็จทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท

ในวันเปิดการแข่งขันกรีฑาประจำปี ๒๔๙๗

ณ กรีฑาสถานแห่งชาติ

๑ ธันวาคม ๒๔๙๗

ในโอกาสที่ได้มาเปิดงานกรีฑาประจำปีของนักเรียนอีกวาระหนึ่งนี้ ข้าพเจ้ามีความพอใจที่ได้ทราบตามรายงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการว่า การกีฬาทั้งของโรงเรียนและของประชาชนได้เป็นที่นิยมกันแพร่หลายยิ่งขึ้น และขออนุโมทนาด้วยที่กระทรวงศึกษาธิการมิได้ละเลย หากคงเอาใจใส่ในการส่งเสริมการพลศึกษาและสุขศึกษาเป็นลำดับมา จนได้มีการอบรมศึกษาธิการอำเภอและครูใหญ่โรงเรียนประชาบาลทั่วราชอาณาจักร ทั้งอบรมครูในส่วนภูมิภาคเพื่อการนี้อีกด้วย

อันการกีฬานั้นเป็นที่รับกันอยู่ทั่วไปแล้ว ย่อมช่วยในการบริหารร่างกายสุขภาพและจิตใจ เพิ่มพูนสมรรถภาพในการดำรงชีวิตในภายหน้า และการศึกษาเล่าเรียนในวิทยาการก็จะย่อมได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อสุขภาพและร่างกายแข็งแรงดี ทั้งเมื่อการเล่นกีฬาดำเนินไปด้วยน้ำใจที่เรียกว่าเป็นนักกีฬา คือรู้จักอภัยซึ่งกันและกันรู้จักแพ้และชนะแล้ว ก็ยังจะส่งเสริมความไมตรีและความ

สามัคคีกลมเกลียวอันเป็นสิ่งที่พึงปรารถนายิ่ง ฉะนั้นขอนักเรียนทั้งหลายจงเล่นกีฬาด้วยน้ำใจเป็นนักกีฬาเถิด

ได้เวลาแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการแข่งขันกรีฑานักเรียนประจำปี ๒๔๕๗ และขอสนองพรแก่ท่านทั้งปวงให้มีความสุขความเจริญทั่วกัน.

พระราชดำรัส

การพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นักศึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๓๐ ธันวาคม ๒๔๙๗

ข้าพเจ้ามีความพอใจที่ได้มีโอกาสมาร่วมในพิธีประสาทปริญญาและประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในวันนี้ ตามรายงานของอธิการบดีนั้น ปรากฏว่าการศึกษาของมหาวิทยาลัยนี้ได้รับการปรับปรุงเป็นลำดับมา จนในชั้นหลังนี้ก็ได้ขยายการศึกษา เพิ่มคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และมีแผนกวารสารศาสตร์อีกด้วย ซึ่งล้วนมุ่งให้นักศึกษาได้รับความรู้ในวิทยาการแขนงต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อได้เป็นกำลังและประโยชน์แก่บ้านเมืองและประชาชนได้เหมาะสมแก่กาลสมัย

ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดี แก่บรรดาท่านที่ได้สำเร็จการศึกษา จนได้รับเกียรติจากมหาวิทยาลัยในวาระนี้ และใคร่ขอฝากข้อเตือนใจแก่ท่านสักหน่อยว่า ในการใช้วิชาความรู้ดำเนินอาชีพต่อไปข้างหน้านั้น ควรคำนึงถึงเกียรติแห่งวิชาชีพนั้น ๆ ให้มาก จงได้เพ่งเล็งถึงประโยชน์ของส่วนรวมด้วย ไม่ว่าท่านจะรับราชการหรือดำเนินอาชีพเป็นส่วนตัว การใช้วิชาความรู้ที่ได้

ศึกษาจากมหาวิทยาลัยนี้ ด้วยความซื่อตรงสุจริต จะเป็นประ-
โยชน์แก่บ้านเมืองของเราได้มาก เฉพาะท่านที่จะมีส่วนเกี่ยว
ข้องกับวิชากฎหมายและอาชีพทนายความนั้น ถ้าได้ช่วยกันใช้
วิชาชีพด้วยดีแล้วยังจะเป็นทางส่งเสริมให้การศาลยุติธรรมของ
เราอยู่ในระดับสูงอันพึงปรารถนา

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรให้ท่านที่มาร่วมชุมนุม
ณ ที่นี้ จงมีความสุขความเจริญทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในโอกาสขึ้นปีพุทธศักราช ๒๔๙๘

๓๑ ธันวาคม ๒๔๙๗

ประชาชนชาวไทยทั้งหลาย

ในวาระที่จะขึ้นปีพุทธศักราช ๒๔๙๘ นี้ ข้าพเจ้าขอถือโอกาสส่งพรและความสุขสำหรับปีใหม่มายังท่านทั้งปวง

ก่อนอื่น ข้าพเจ้าขอขอบใจในไมตรีจิตที่ท่านทั้งหลายได้แสดงแก่ข้าพเจ้า และพระราชินี กับลูกทั้งสองตลอดมา ไมตรีจิตอันดีนี้เป็นกำลังใจแก่ข้าพเจ้าอย่างมาก ที่จะปฏิบัติภาระกิจหน้าที่เพื่อความผาสุขของประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราต่อไป

อันสถานะการณ์ทั่วไปของโลกในขวบปีที่ล่วงมา ยังคงอยู่ในภาวะที่ไม่ควรวางใจ แม้รอบ ๆ บ้านของเราการรบราจะได้ยุติลง เราก็จะต้องไม่ประมาท ควรจะต้องพร้อมอยู่เสมอสำหรับเหตุการณ์ ซึ่งอาจมีมาข้างหน้า และพยายามช่วยกันบำรุงรักษาเอกราชและอธิปไตยของเราไว้ ทั้งร่วมมือกับมิตรประเทศ รักษาความมั่นคง และความสงบสุขในภูมิภาคส่วนนี้ โดยเฉพาะประเทศของเรานั้น ทางการก็ได้บริหารงานด้วยความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมความมั่นคงและสงบสุขของประเทศชาติ และความผาสุก

ของอาณาประชาราษฎรเป็นการสำคัญอยู่แล้ว ถ้าหากชาวไทยทั้งหลายต่างได้ประกอบกิจหน้าที่การงานของตนด้วยความสุจริต มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ ต่อตนเอง มีศีลธรรมอันดีและความสามัคคีกันแล้ว จักเป็นทางช่วยให้ประเทศชาติได้มีความสงบสุข และสามารถเผชิญเหตุการณ์ ฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งอาจมีมาในอนาคตได้ดี ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าถ้าทุกคนต่างยึดมั่นในคุณธรรมที่ว่ามาข้างต้น และต่างบำเพ็ญกรณียกิจหน้าที่การงานของตนโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมแล้ว ประเทศชาติของเราก็จะรุ่งเรืองวัฒนาถาวร

ในโอกาสนี้ ขอคุณพระศรีรัตนตรัยจงคุ้มครองท่าน ขอให้ทุกท่านจงปราศจากโรคและภัยทั้งปวง ประสบความเกษมสำราญและความสุขสมบูรณ์ในปีใหม่ทั่วกันเทอญ.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานในวันกองทัพบก
๒๕ มกราคม ๒๔๙๘

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้มีโอกาสมาเป็นประธานในพิธีฉลองวันกองทัพบก ซึ่งเป็นวันสำคัญในประวัติศาสตร์ของเหล่าทหารบก เมื่อได้ทราบตามรายงานของผู้บัญชาการทหารบกว่า ได้พยายามปรับปรุงกิจการทหารเป็นการใหญ่ ให้มีสมรรถภาพเข้มแข็งทวียิ่งขึ้น โดยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นลำดับมา จนกองทัพบกอยู่ในฐานะพร้อมที่จะทำการต่อต้านสัตรูทั้งภายในและภายนอกได้ทันเหตุการณ์ ประกอบกับได้มาเห็นความพร้อมเพรียงตั้งอกตั้งใจของเหล่าทหารทั้งหลายในวันนี้ ย่อมเพิ่มความพอใจเป็นอันมาก ในนามแห่งประชาชาติไทย ข้าพเจ้าขอขอบใจมิตรประเทศที่ได้อำนวยความช่วยเหลือแก่กองทัพบกด้วยดี ทั้งขอขอบใจผู้บังคับบัญชาทุกชั้นที่ได้เอาใจใส่ในการปรับปรุงตนเอง และกองทัพในโอกาสนี้ด้วย

อันการที่กองทัพบกได้ประกอบพิธีฉลองวันกองทัพบกขึ้นนี้ ย่อมเป็นสัญญลักษณ์แสดงให้เห็นถึงความเป็นปึกแผ่น และมีเสถียรภาพอันมั่นคงของกองทัพบกอย่างสำคัญ ทั้งยังเป็นการ

แสดงถึงกำลังอันเข้มแข็งในอันที่จะป้องกันรักษาความเป็นเอก-
ราชของประเทศชาติด้วย ส่วนการที่จะส่งเสริมให้กองทัพบกมี
ความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นสมดังปรารถนานั้น นอกจากจะปรับ
ปรุงในเรื่องปริมาณและอาวุธยุทโธปกรณ์แล้ว จำต้องปรับปรุงใน
เรื่องคุณภาพและสมรรถภาพของทหารให้ดียิ่งขึ้นด้วย ทั้งนี้ ทหาร
จักต้องเคร่งครัดอยู่ในวินัย และมีความประพฤติสุภาพเรียบร้อย
เพื่อจักได้เป็นที่เคารพนิยมแก่ประชาชนพลเมืองสืบไป

ในวาระดีถวันฉลองกองทัพบกนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความ
ปรารถนาดีส่งความระลึกไปยังเหล่าทหารบกทั่วไป ทั้งที่มิได้มา
ร่วมชุมนุม ณ ที่นี้ โดยเฉพาะบรรดาทหารที่ปฏิบัติราชการสงคราม
อยู่นอกประเทศด้วย ขออวยพรให้ทหารทุกท่านปราศจากโรคา
พยาธิทั้งมวลมีกำลังกายและกำลังใจเข้มแข็งสมบูรณ์ ประสบ
ความสุขรุ่งเรืองในเกียรติยิ่ง ๆ ขึ้นไป และขอให้กองทัพบกจงมี
ความวัฒนาสถาพร มีเสถียรภาพอันมั่นคงเพื่อเป็นหลักประกัน
ของชาติไทยสืบไป กับขออวยพรให้ท่านทั้งหลายที่มาชุมนุม ณ
ที่นี้ มีความสวัสดีโดยทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท

ในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรนักเรียนวชิราวุธ

วิทยาลัย

๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่ได้มีโอกาสมาร่วม ในงานแจกประกาศนียบัตรและรางวัลประจำปี ของวชิราวุธวิทยาลัย อีกครั้งหนึ่ง

ตามรายงานที่แถลงมานั้น นับว่ากิจการของโรงเรียนโดยทั่วๆ ไปในขวบปี ได้ดำเนินมาด้วยดี อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้าหวังว่า ถ้าหากจะยังมีข้อบกพร่องอย่างใดแล้ว ทางการของโรงเรียนคงจะพยายาม หาทางแก้ไขข้อบกพร่องนั้นต่อไปด้วย โดยเฉพาะในข้อที่การสอบในชั้นสูงสุด ได้ผลน้อยไปบ้างนั้น ก็คงอยู่ในความพินิจพิเคราะห์ ของทางการของโรงเรียนด้วยแล้ว ทั้งตัวนักเรียนที่เกี่ยวข้องก็คงจะพยายามปรับปรุงตนเอง เพื่อได้รับผลในการศึกษาเล่าเรียนดีขึ้น

ข้าพเจ้าขอชมเชย และขอบใจเป็นพิเศษ ที่นักเรียนของโรงเรียนนี้ได้มีส่วนช่วยเหลือ ในงานรับรองต่างๆ ในพระราชฐานมาแล้วเป็นอย่างดี ซึ่งก็เชื่อว่าเป็นโอกาสให้นักเรียนได้รู้ได้เห็นงานกว้างขวางออกไป อันจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนเองในภายหน้า

ขอนักเรียนทั้งหลาย จงอุตสาหะตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ และประพฤติตนให้ดี ให้สม กับเป็นนักเรียนของสถานศึกษาอันมีนามตามพระปรมาภิไธย ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ขออวยพรให้ครู และนักเรียน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกคน จงมีความสุขความเจริญทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานกระบี่
นักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๘

ในโอกาสที่ข้าพเจ้า ได้มาร่วมพิธีแจกกระบี่ แก่นักเรียนนายร้อย ซึ่งสำเร็จตามหลักสูตรชั้นสูงสุด ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในปีนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดี แก่บรรดาผู้ที่จะออกรับราชการ ในหน่วยทหารต่าง ๆ ด้วยทุกคน

นายทหารใหม่ ที่จะออกไปรับราชการในวันนี้ นับว่าเป็นนายทหารรุ่นที่ ๒ ที่สำเร็จตามระบบการศึกษาแผนใหม่ของกองทัพบก นายทหารชุดนี้ ย่อมเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมวิทยาการทหารอย่างสูง และมีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวางเหมาะสมแก่กาลสมัย เมื่อท่านออกไปรับราชการ ท่านก็จะต้องไปกระทำหน้าที่ ฝึกสอนอบรมกล่อมเกลานิสัยและสมรรถภาพของพลทหารโดยใกล้ชิด กองทัพของเราจะมีสมรรถภาพเข้มแข็งดีก็ด้วยคุณภาพของนายทหาร อย่างท่านทั้งหลายนี้เป็นสำคัญ ท่านจงตระหนักในหน้าที่และภาระอันสำคัญนี้ และบำเพ็ญตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อทหารในบังคับบัญชาของท่านจะได้

รับทอดเอาคุณธรรมอันดีงามนี้ไว้ จงตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการ
ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อย่าละเลยโอกาสที่จะแสวงหาวิชา
ความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความเจริญก้าวหน้าซึ่งท่านอาจมีหวังได้ดำรง
ตำแหน่งหน้าที่สำคัญยิ่งขึ้นในภายหน้า จะได้เป็นกำลังของกองทัพ
บก และประเทศชาติสืบไป

ข้าพเจ้าขออวยพรให้นายทหารใหม่ ที่จะออกรับราชการ
ทั้งนี้ และบรรดานายทหารที่มาร่วมชุมนุม จงประสบความสุข
ความเจริญ โดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญาแก่นักศึกษา
มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์

๑ เมษายน ๒๔๕๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่มาร่วมในงานพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญาของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในวันนี้

ตามรายงานของนายกกรรมการ ปรากฏว่า ในปีนี้ได้มีผู้สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาและอนุปริญญาเป็นจำนวนมาก นับว่ามหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ได้ดำเนินการอบรม ให้การศึกษาผลิตผู้มีวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ของการประกอบโรคศิลปะ เพื่อไปทำการป้องกันและบำบัดโรคช่วยส่งเสริมสวัสดิภาพให้แก่ประชาชนมากขึ้นอีก นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมากแก่ประเทศชาติ ข้าพเจ้าขอขอบใจกรรมการ อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทุกฝ่าย ที่ได้ตั้งใจพยายามปฏิบัติหน้าที่เป็นผลสำเร็จด้วยดีตลอดมา

สำหรับปีนี้จะเห็นได้ว่า ได้มีการก่อสร้างเพิ่มเติมอาคารของมหาวิทยาลัยตามความจำเป็นสำหรับการศึกษาขึ้นหลายอาคาร โดยใช้เงินในงบประมาณประจำปี ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีด้วยที่รัฐบาลได้สนับสนุนช่วยเหลือแก่สถานการศึกษาแห่งนี้ กับขอขอบใจผู้ที่มีจิตศรัทธาอุทิศเงินให้เป็นทุน เพื่อส่งเสริมการศึกษา และช่วยเหลือนักศึกษาของมหาวิทยาลัย รวมทั้งองค์การต่างประเทศที่ได้ให้อุปการะต่าง ๆ โดยทั่วกัน

ข้าพเจ้าขอถือโอกาสนี้แจ้งวัตถุประสงค์ของทุนที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้แก่มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์นี้ ก็โดยปรารถนาที่จะอุดหนุนเกื้อกูลแก่คนไทยที่ได้ศึกษาวิชาสำเร็จจากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์เป็นอย่างดีปีละหนึ่งคน ให้ได้มีโอกาสไปศึกษาวิชาแพทย์เพิ่มเติมในต่างประเทศ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อจะได้มาช่วยส่งเสริมสวัสดิภาพให้แก่ประชาชนต่อไป

บัณฑิตใหม่และผู้ที่ได้รับอนุปริญญาในวันนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีและขอชมเชยที่ได้พยายามศึกษามาจนสำเร็จ พร้อมที่จะไปประกอบอาชีพต่าง ๆ ขอให้ทุกคนจงรำลึกถึงอุดมคติของวิชาชีพที่มุ่งหวังจะบำบัดทุกข์ ส่งเสริมความสุขแก่ประชาชนเหนือสิ่งอื่นใด และรักษามรรยาทของการประกอบอาชีพโดยเคร่งครัด จงหมั่นฝึกฝนตนเองให้ทันสมัยในวิทยาการประกอบโรคศิลปะอยู่เสมอ ถ้าทุกคนปฏิบัติเช่นนี้ได้จะเป็นการเชิดชูเกียรติแก่มหาวิทยาลัยนี้ และวิชาชีพของตนตลอดไป

ในที่สุดนี้ ขออำนาจคุณพระรัตนตรัยจงดลบรรดาลให้กรรมการ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ตลอดจนบรรดาผู้มีจิตศรัทธาให้ทนและอปกรณ์การศึกษาแก่มหาวิทยาลัยนี้ ประสบความสุขความเจริญทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีพระราชทานกระบี่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ
พ.ศ. ๒๔๙๗

๒ เมษายน ๒๔๙๘

วันนี้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสมาประกอบพิธีมอบกระบี่แก่นักเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งได้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีด้วยกับบรรดาท่านที่ได้มารับเกียรติในคราวนี้

ในโอกาสที่ท่านจะออกไปรับราชการเป็นนายตำรวจต่อไปนั้น ข้าพเจ้าใคร่ขอฝากข้อเตือนใจให้สำนึกถึงความรับผิดชอบของท่านในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ให้จงหนัก ตำรวจมีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน เป็นผู้ที่ทางราชการเชื่อถือไว้วางใจ เช่นในการปราบปรามผู้กระทำผิดกฎหมายก็อนุญาตให้ถืออาวุธเพื่อปฏิบัติหน้าที่ได้ นับว่าตำรวจเป็นผู้ได้รับเกียรติอย่างสูง เหนือพลเมืองสามัญ เมื่อเป็นเช่นนี้ตำรวจจึงต้องสำนึกถึงเกียรติสงวนเกียรติ มีความสังวรณ์ระมัดระวังที่จะไม่ใช้อำนาจในทางที่มิบังควร หรือเกินกว่าเหตุที่จำเป็น ต้องวางตนให้เป็นตำรวจที่ดี มีจิตใจสูง มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่และเป็นมิตรที่ดีต่อ

ประชาชน ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมมีความเมตตากรุณาเป็นที่ตั้ง พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนเสมอ หากท่านได้บำเพ็ญตนและอบรมผู้ใต้บังคับบัญชาของท่าน ตามนัยที่กล่าวมานี้ สวัสดิภาพและสันติสุขก็จะบังเกิดมีแก่ประชาชนและประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของเราและความสุขความเจริญก็จะบังเกิดมีแก่ท่านด้วย

นับตั้งแต่บัดนี้ไป ท่านต้องออกไปปฏิบัติราชการตามลำพังปราศจากครูอาจารย์แนะนำสั่งสอน ท่านต้องมีสติสัมปชัญญะก่อนที่จะปฏิบัติกิจการใด ๆ ลงไป เพราะกฎหมายย่อมคุ้มครองและเป็นคุณแก่เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติการโดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่ตรงกันข้ามย่อมลงโทษผู้กระทำผิดกฎหมาย แม้จะเป็นเจ้าพนักงานผู้รักษากฎหมายก็ตาม ดังนั้น ท่านควรฝึกฝนตนเองบำเพ็ญตนให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ประพฤติศีลธรรม และกฎหมายเสมอ

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออำนวยพร ให้บรรดาผู้ที่สำเร็จการศึกษาที่จะออกไปรับราชการและข้าราชการตำรวจทั้งหลาย จงมีความสุขความเจริญทั่วกัน.

พระราชดำรัส
ในพิธีเปิดงานวันกาชาด
๖ เมษายน ๒๔๙๘

วาระเวียนมาบรรจบเทศกาลวันงานกาชาดประจำปีอีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้ามีความพอใจที่ได้มีโอกาสมาเปิดงาน

อันกิจการและงานกุศลสงเคราะห์ที่สภากาชาดไทยได้ดำเนินมาในขวบปีดั่งที่อุปนายกทรงแถลงมาแล้วนี้ ได้ผลควรเป็นที่พอใจของเราทั้งหลาย และแสดงให้เห็นว่าสภากาชาดไทยก็ได้เพียรพยายามปฏิบัติภาระหน้าที่มาเป็นอย่างดี ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการบำบัดโรคภัย อำนวยการสงเคราะห์แก่ประชาชนภายในประเทศ และในส่วนการติดต่อร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งนี้ข้าพเจ้าขอขอบใจเจ้าหน้าที่ทั้งหลายของสภากาชาดทั่วกัน อนึ่ง ข้าพเจ้าขออนุโมทนาด้วยในกุศลที่บรรดาบุคคลและองค์การต่าง ๆ ทั้งไทยและต่างประเทศ ได้บำเพ็ญโดยอำนวยความช่วยเหลือเกื้อกูลแก่สภากาชาดมาแล้ว เป็นต้นว่าที่เอกอัครราชทูตอังกฤษและข้าราชการสถานเอกอัครราชทูตได้แสดงจิตใจอันกว้างขวางบริจาคโลหิตให้แก่บริการของสภากาชาดนั้น ก็ย่อมเป็นที่ชื่นชมแก่พวกเราชาวไทยเป็นอย่างมาก ข้าพเจ้ามีความหวังใจว่า เมื่อคุณค่าของ

ผลงานของสภากาชาดไทยเป็นที่ประจักษ์แล้วฉะนี้ คงจะเพิ่มพูนศรัทธาของท่านทั้งปวง ในอันที่จะให้ความอุดหนุนเกื้อกูลแก่สภากาชาดไทยยิ่ง ๆ ขึ้น

ได้เวลาแล้ว ข้าพเจ้าจะได้เปิดงาน ขอให้งานประจำปีนี้จงเป็นผลส่งเสริมกิจการอันเป็นกุศลของสภากาชาดไทย สืบไปเทอญ.

พระราชดำรัส
เนื่องในการพระราชทานรางวัลประกวดพันธุ์ข้าว
และแข่งขันใช้เคียวเกี่ยวข้าวในวันพระราชพิธีพืชมงคล

๒ พฤษภาคม ๒๔๙๘

ข้าพเจ้ามีความยินดี ที่จะได้มอบรางวัล ให้แก่ผู้ชนะการประกวดพันธุ์ข้าวทั่วประเทศ ปี ๒๔๙๘ และผู้ชนะการแข่งขันใช้เคียวเกี่ยวข้าว ของบางจังหวัดในภาคใต้ เพราะว่าข้าวนอกจากจะเป็นอาหารประจำวัน ของประชาชนชาวไทยแล้ว ยังเป็นสินค้าออกอันดับที่หนึ่งของประเทศไทยอีกด้วย ทั้งขณะนี้ชาวนาในหลายประเทศต่างก็หันมา แข่งขันการบำรุงส่งเสริมพันธุ์ข้าวที่ดี เพื่อแย่งกันขายในตลาดโลก การที่กระทรวงเกษตรได้จัดให้มีการประกวดพันธุ์ข้าวดังกล่าวขึ้นเป็นประจำปี และโดยเฉพาะปีนี้ ก็ได้จัดให้มีการแข่งการใช้เคียวเกี่ยวข้าว ทางจังหวัดภาคใต้อีกด้วย จึงนับว่าได้ดำเนินนโยบาย ที่จะส่งเสริมและชักจูงกสิกรไทย ให้สนใจในเรื่องพันธุ์ข้าวตลอดจนวิธีการเก็บเกี่ยว อันจะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อไปในภายหน้า

อนึ่ง วันนี้ เป็นวันพระราชพิธีพืชมงคล ซึ่งเป็นวันมหาอุดมฤกษ์ของชาวนาไทย ที่จะได้เริ่มลงมือทำนาสำหรับปีนี้ ผู้ที่ได้รับรางวัลการประกวดพันธุ์ข้าวและผู้ได้รับรางวัลการแข่งขันใช้เคียวเกี่ยวข้าวในวันนี้ ก็นับว่า เป็นนิมิตรอันดีของท่าน ที่ได้

มีส่วนช่วยกัน ขยายพันธุ์ข้าวที่ดีให้ทวีปริมาณยิ่งขึ้น ตลอดจนร่วมมือกันส่งเสริมแนะนำ เผยแพร่วิธีการเกี่ยวข้าวตามแบบสมัยนิยม ซึ่งเป็นการบำเพ็ญกรณียกิจ ให้เป็นประโยชน์แก่พี่น้องร่วมชาติ สมความมุ่งหมายของรัฐบาล

ขอให้ผู้ได้รับรางวัล ซึ่งอยู่ ณ ที่นี้ และทั้งผู้ที่มิได้มีโอกาสมารับรางวัลในวันนี้ และประชาชนชาวกสิกรทั้งมวล จงปราศจากภัยพิบัติ ประสบความเจริญสุขสิริสวัสดิ์ตลอดกาลนาน.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานแก่นายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการ
ทหารบก ชุดที่ ๓๓
ในวันพระราชทานประกาศนียบัตร
และเข็มเสนาธิปัตย์

๕ พฤษภาคม ๒๔๕๘

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอันมาก ที่ได้เห็นนายทหารทั้งหลาย สำเร็จการศึกษา จากโรงเรียนชั้นสูงของกองทัพบก อีกวาระหนึ่ง

ตามที่กองทัพบก ได้ส่งเสริมปรับปรุงสมรรถภาพ ของโรงเรียนเสนาธิการให้เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับนั้น เป็นการสมควรยิ่ง การที่นายทหารนักเรียนได้รับการศึกษา การแก้ปัญหาทางยุทธวิธี ทั้งในห้องเรียนและในภูมิประเทศ ย่อมจะอำนวยประโยชน์ที่จะทำให้ความเข้าใจในการปฏิบัติการ คล้ายกับสภาพความเป็นจริง รู้จักการติดต่อประสานงาน และตระเตรียมงานต่าง ๆ ให้ผู้บังคับบัญชา เสมือนเป็นมันสมองของกองทัพ นอกจากนี้มีหน้าที่ป้องกัน และรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพแห่งกองทัพให้มั่นคงเป็นปึกแผ่น ทั้งระมัดระวังมิให้มีการแทรกซึม เข้ามา

ทำลายบั่นทอนกำลังการทหารของเราให้เสื่อมลง ข้าพเจ้าหวังว่า บรรดาท่านทั้งหลาย ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วนี้จะได้ปฏิบัติงานเป็นคุณประโยชน์ แก่กองทัพของประเทศชาติ อันเป็นที่รักยิ่งของเราสืบไป

ข้าพเจ้าขออวยพรให้ทุกท่านประสบความสุข ความเจริญทั้งทางราชการและส่วนตัว มีสติปัญญาปฏิภาณว่องไว สามารถปฏิบัติงานของฝ่ายเสนาธิการ ได้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป.

พระบรมราโชวาท
ในวันพิธีพระราชทานธงประจำกอง
กองอาสารักษาดินแดนภาค
และ
สวนสนาม
๒๔ มิถุนายน ๒๔๙๘

ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ และสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีและพอใจที่ได้มาทำพิธีมอบธงประจำกองแก่กองอาสารักษาดินแดนภาค ซึ่งจะได้มีการสวนสนามในวันนี้

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้แถลงกิจการกองอาสารักษาดินแดนได้เจริญก้าวหน้าไปในเวลาอันรวดเร็วเพียงชั่วเวลา ๑ ปี ประเทศไทยได้มีสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนที่ได้รับการฝึกอบรมให้รู้จักหน้าที่และมีความรู้ความสามารถ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้สมความมุ่งหมายทั่วทุกจังหวัด ดังนี้ย่อมเป็นสัญญลักษณ์แสดงว่าประชาชนชาวไทยได้เห็นชอบด้วยกับการจัดและดำเนินการเรื่องกองอาสารักษาดินแดน และได้มีความสามัคคีกลมเกลียวกันในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้บังเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติเป็นอย่างดี

กิจการกองอาสารักษาดินแดนนี้นับว่า เป็นเรื่องสำคัญ เพราะผู้ที่เป็นสมาชิกหรือเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่จะต้องปฏิบัติโดยกว้างขวางทั้งในเวลาสงบและเวลาสงคราม ข้าพเจ้าจึงขอเตือนท่านในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยการบำเพ็ญตนให้เหมาะสมกับที่ได้รับการศึกษาอบรมมา พยายามรักษาเกียรติยศ ชื่อเสียงทั้งของตนและหมู่คณะไว้ให้ดี ขอให้เว้นการอันควรเว้น และประพฤติแต่การอันควรประพฤติ ให้สมกับที่ทางราชการและประชาชนได้มอบหมายและไว้วางใจให้ท่านเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นี้

ธงประจำกองที่ข้าพเจ้ามอบให้นี้ เป็นเครื่องหมายแทนบรรดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ท่านเคารพนับถือ ท่านจงเทอดทูนและรักษาไว้ให้ดี อย่าให้เสียเกียรติได้ และควรพิทักษ์รักษาเกียรติไว้ยิ่งกว่าชีวิตตน ขอธงที่ได้มอบให้นี้จงเป็นมิ่งขวัญและเป็นเครื่องเตือนใจแก่สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน เพื่อได้ปฏิบัติหน้าที่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีสมความมุ่งหมาย

ในที่สุดนี้ ขอให้สมาชิกเจ้าหน้าที่ผู้บังคับบัญชา และผู้ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือกิจการของกองอาสารักษาดินแดนจงประสบแต่ความสุขความเจริญ มีกำลังสติปัญญาความสามารถ เพื่อช่วยกันจรรโลงประเทศชาติให้รุ่งเรืองสถาพรสืบไป.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสสิตจุฬาลงกรณ
มหาวิทยาลัย
๗ กรกฎาคม ๒๔๙๘

เท่าที่ได้ทราบและได้สังเกตเป็นลำดับมา และโดยเฉพาะรอบปีการศึกษา ๒๔๙๗ ซึ่งอธิการบดีได้แถลงกิจการที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นการก้าวหน้าขึ้นไปสู่ความเจริญเป็นลำดับ ทั้งในส่วนจำนวนผู้ศึกษาที่บรรลุผลสำเร็จมากขึ้น และผู้ศรัทธาบริจาคเงินให้เป็นทุนอุดหนุนการศึกษาก็เพิ่มขึ้น จึงเป็นอันหวังได้ว่ามหาวิทยาลัยนี้เป็นอุปกรณ์อันหนึ่งที่จะทำให้ประเทศชาติรุ่งเรืองมั่นคงสมบูรณ์ต่อไป

ท่านทั้งหลายที่สำเร็จการศึกษาแล้วนี้ จะต้องออกไปรับราชการ หรือประกอบอาชีพเป็นส่วนตัว อย่างไรก็ดีที่ท่านจะใช้แต่ความรู้ที่ท่านได้ไปนี้อย่างเดียวเป็นเครื่องมือสำหรับประกอบการงานเท่านั้นหาพอไม่ เมื่อปีที่แล้วมาข้าพเจ้าได้เตือนผู้สำเร็จการศึกษารุ่นก่อนให้ยึดคุณธรรมสำคัญข้อหนึ่งเป็นเครื่องกำกับใจไม่ว่าจะทำอะไร คุณธรรมข้อนั้นก็คือ ความสุจริต ท่านจะต้องสุจริตต่อบ้านเมือง สุจริตต่อประชาชน และสุจริตต่อหน้าที่ ณ บัดนี้ข้าพเจ้าใคร่จะให้คติเพิ่มเติมอีกอย่างหนึ่ง คือนอกจากความรู้และความสุจริตประจำตัวแล้ว ท่านควรมีหรือตั้งจุดหมายให้แน่วแน่ในการงานที่จะกระทำนั้น แล้วใช้ความคิดไตร่ตรองว่า

จะทำอะไรอย่างไรบ้าง กิจการที่กระทำหรือดำเนินอยู่นั้นจึงจะเจริญก้าวหน้าเกิดประโยชน์งอกงามยิ่งขึ้น การหัดใช้ความคิดให้เป็นระเบียบตรงตามแนวทาง หรือจุดหมายที่ได้ตั้งไว้นั้น เป็นความต้องการอยู่ในปัจจุบันนี้ ถ้าไม่ใช้ความคิด ผลงานเคยได้อย่างไรก็จะได้เพียงแค่นั้นเอง เป็นงานที่ล้าหลัง ตัวท่านเองก็จะเป็นคนล้าหลัง ประเทศชาติของท่านก็จะไม่ก้าวหน้าได้ทันสมัย และการใช้ความคิดดั่งว่านี้ จำเป็นต้องใช้สติควบคุม มิฉะนั้นก็จะเป็นความคิดที่พุ่งซ่าน ซึ่งประเทศชาติไม่พึงปรารถนา

ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีที่ท่านได้มีความสามารถศึกษาสำเร็จในมหาวิทยาลัย นับเป็นเกียรติสำคัญตอนหนึ่งในชีวิต เชื่อมั่นว่าท่านจะรักษาเกียรติที่ท่านได้รับในท่ามกลางสันนิบาตนี้ไว้ได้ดีทุกวิถีทาง คือจะทำอะไรจะต้องนึกถึงเกียรติของท่านทุกเมื่อ และหวังว่าท่านจะใช้ความรู้ ความคิด และความสุจริตปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นกำลังของประเทศชาติต่อไป

ในที่สุดนี้ ขอให้ท่านทั้งหลายที่สำเร็จการศึกษาแล้ว พร้อมทั้งท่านที่มาประชุมอยู่ ณ ที่นี้ จงประสบจตุพิธพร ประกอบด้วยความเกษมศานติสำราญทุกเมื่อทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร
แก่นักเรียนนายเรือ

๘ กรกฎาคม ๒๔๙๘

ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่การศึกษาของท่านทั้งหลาย ได้ดำเนินมาด้วยดีจนสำเร็จตามหลักสูตร มีวิทยฐานะได้รับปริญญาที่ทางการกำหนด ข้อที่มีผู้สอบความรู้ ได้ถึงเกียรตินิยมชั้นโทหลายราย ก็เป็นข้อที่น่าพอใจ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีด้วยกับบรรดานักเรียนที่เล่าเรียนมาจนสำเร็จผลถึงปานนี้

ต่อไปนี้ ท่านก็จะได้ออกรับราชการในกองทัพเรือ นับว่าจะเป็นผู้ใหญ่ มีหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะแล้ว จงระวังในเรื่องความประพฤติ และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสัตย์สุจริต เพื่อเป็นแบบอย่างอันดี แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา จงอย่าละโอกาสที่จะฝึกฝนตนเองเพื่อได้มีความรู้ให้กว้างขวางออกไปจะได้ช่วยกันส่งเสริม ชื่อเสียงและคุณภาพ ของกองทัพเรือของเราให้ดียิ่งขึ้น

ขออวยพรให้ทุกท่าน ประสบความสุขความก้าวหน้าทั้งในทางส่วนตัว และในหน้าที่ราชการ ได้เป็นกำลังแก่ประเทศชาติสืบไป.

พระบรมราโชวาท
พระราชทานเนื่องในพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญา
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๙๘

๑๔ กรกฎาคม ๒๔๙๘

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาร่วมในงานพิธีประสาทปริญญาและอนุปริญญาในวันนี้

ข้าพเจ้ายินดีที่ได้ทราบจากรายงานว่า ในรอบปีการศึกษา ๒๔๙๗-๙๘ นี้ กิจการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ

สำหรับท่านผู้สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิต ข้าพเจ้าขอเตือนว่า จงพยายามเอาวิชาที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองให้เต็มที่ ประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรม วิชาที่ท่านได้ศึกษามาทุกสาขา ล้วนแต่เป็นคุณประโยชน์แก่การกสิกรรม และการเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง ดังนั้น โอกาสที่ท่านทั้งหลาย จะช่วยกันสร้างชาติบ้านเมือง ในด้านนี้จึงมีอยู่มากมาย ขอให้ท่านทั้งหลายจงพยายามช่วยกันทำหน้าที่นี้ให้ดีที่สุด และในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น นอกจากต้องใช้ความรู้ ความสามารถแล้ว ยังต้องเป็นผู้มี

จิตใจสูงมีศีลธรรม มีสติสัมปชัญญะ ประพฤติตนแต่ในสิ่งที่ชอบที่ควร วางตนให้สมเกียรติ เป็นผู้ที่ควรแก่การนับถือ

อนึ่ง ข้าพเจ้าขอเตือนว่า แม้ท่านจะได้เรียนสำเร็จตามหลักสูตรจนได้รับปริญญาแล้วก็ดี ขอให้เข้าใจว่านี่เป็นเพียงขั้นต้นของการศึกษาเท่านั้น ท่านจงพยายามศึกษาและฝึกฝนตนเองต่อไป เพราะสรรพวิทยาการด้านสาขาวิทยาศาสตร์ทั้งหลายนั้น การทดลองค้นคว้า ช่วยให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ ขึ้นมาอยู่เสมอ ถ้าท่านไม่ศึกษาเพิ่มเติมไว้ ต่อไปไม่ช้าท่านจะล้าสมัย

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขออวยพรแก่ทุก ๆ ท่าน ณ ที่นี้ จงมีความเจริญสุขสวัสดิ์โดยทั่วกัน.

พระบรมราโชวาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรนักศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒๘ พฤศจิกายน ๒๔๖๘

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความพอใจที่ได้มาร่วมในพิธีประสาทปริญญาและมอบประกาศนียบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง

ขอแสดงความยินดีด้วยกับทุก ๆ ท่านที่ประสบผลสำเร็จในการศึกษา ได้รับเกียรติจากมหาวิทยาลัยในโอกาสนี้ หวังว่าแต่ละท่านคงจะนำความรู้ที่ได้มาไปใช้ให้ชอบด้วยกาละเทศะ โดยมั่นอยู่ในศีลธรรมที่ได้รับอบรมมาแล้ว เพื่อเป็นผลดีแก่ชาติบ้านเมืองและแก่ตนเอง สมตามเจตจำนงของมหาวิทยาลัยที่ได้ให้การศึกษาและอบรมแก่ท่านนั้นทุกประการ

ขอความสุขสวัสดีจงมีแก่ท่านทั้งปวง.

พระบรมราโชวาท
ในวันเปิดการแข่งขันกรีฑานักเรียนประจำปี
ของกระทรวงศึกษาธิการ
๑ ธันวาคม ๒๔๙๘

ในโอกาสที่ได้มาเปิดงานกรีฑาประจำปีของนักเรียนในศกนี้ ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้รับทราบตามรายงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในนโยบายดำเนินการกีฬาโรงเรียนในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างมากว่า การดำเนินการตามนโยบายนั้น คงจะสัมฤทธิ์ผลสมความมุ่งหมายทุกประการ

การกีฬานั้นย่อมเป็นที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปแล้วว่า เป็นปัจจัยในการบริหารร่างกายให้แข็งแรง และฝึกอบรมจิตใจให้ผ่องแผ้วร่าเริง รู้จักแพ้และชนะ ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน มีการให้อภัยซึ่งกันและกัน สามัคคีกลมเกลียวกัน อย่างที่เรียกกันว่ามีน้ำใจเป็นนักกีฬา รวมความว่า ผลของการกีฬา คือ ผลทางร่างกายและทางจิตใจ ฉะนั้นขอให้นักเรียนทั้งหลายจงยึดมั่นในอุดมคติของการกีฬา และขอให้เล่นกีฬากันด้วยน้ำใจเป็นนักกีฬา

บัดนี้ได้เวลาแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดการแข่งขันกรีฑานักเรียนประจำปี ๒๔๙๘ ขอขอบใจท่านที่กล่าวอวยพรเราทั้งสอง และขอสนองตอบให้ท่านทั้งปวงจงมีความสุขความเจริญโดยทั่วกัน.

พระราชดำรัส
พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในศุภวารสมัย
ขึ้นปีใหม่ ๒๔๙๙

ประชาชนชาวไทย

ในศุภวารสมัยขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๔๙๙ เป็นโอกาสอันดีที่ข้าพเจ้าจะได้ปราศรัยและอวยพรแก่มวลชนชาวไทย ดั่งที่เคยกระทำมา

ก่อนอื่น ขอขอบใจทกท่าน ที่ได้แสดงไมตรีจิตอันดีต่อข้าพเจ้าและพระราชินีกับลูก ๆ ตลอดมา เมื่อเร็ว ๆ นี้ข้าพเจ้าและพระราชินี ได้มีโอกาสไปเยือน ทุกข์สุขของประชาชน ในส่วนภูมิภาคหลายจังหวัด เราทั้งสองมีความชื่นชมยิ่งนักที่ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีทุกหนแห่งที่ผ่านไป และมีความยินดีเป็นอันมากที่ได้แลเห็นความสามัคคีกลมเกลียวของทุกฝ่ายในจังหวัดเหล่านั้น จึงขอแสดงความขอบใจเป็นพิเศษในโอกาสนี้ด้วย

อันกิจการบ้านเมือง และสถานะการณ์ของโลก ในรอบปีที่แล้วมา แต่ละประเทศก็ดูแสดงทีท่าว่า มุ่งประสงค์ในสันติ แต่กระนั้น ปรากฏการณ์ความไม่สงบ ก็ยังอุบัติขึ้นหลายแห่ง เราจึงไม่ควรประมาท ถ้าหากเราชาวไทย ยังคงมีความสามัคคี

พร้อมเพรียงกันโดยทั่วไป อย่างที่ได้ประจักษ์แก่ข้าพเจ้า ในคราวไปเยือนจังหวัดต่าง ๆ นี้แล้ว ก็จะช่วยเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นแก่ประเทศชาติ ให้อยู่ในฐานะสามารถเผชิญเหตุการณ์ที่จะมีมาในภายหน้าได้ดี ฉะนั้นขอทุกฝ่ายจงตั้งจิตร่วมใจกัน สร้างความมั่นคงให้แก่ประเทศชาติ ยึดมั่นในอุดมคติ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อประเทศของเราจะได้เจริญวัฒนาสถาพรสืบไป

ในวาระอันเป็นมงคลนี้ ข้าพเจ้าขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงปกป้องคุ้มครองทุก ๆ ท่าน ให้พ้นจากทุกข์โศกโรคภัยทั้งปวง ขอจงมีความสุขและความเจริญสมบูรณ์ในปีใหม่โดยทั่วกัน.

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การพิมพ์พาณิชย์
ข้างกระทรวงมหาดไทย พระนคร
นายชื้น แจ้งคำขำ
ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๔๙๙